

15
DISSERTATIO INAUGURALIS JURIDICA
DE
12.
DIVERSO IMPERII
ET
DOMINII JURE,

QUAM
EX DECRETO
ILLVSTRIS FACTORVM ORDINIS
IN ALMA LUDOVICIANA,
DIRIGENTE
DOMINO

JO. FRIDER. KAYSERO

CONSILIARIO HASSO-DARMSTATTINO J. U. D.
ET P. P. ORD. NEC NON ACAD. SYNDICO,

PRO LICENTIA

SUMMOS IN UTROQUE JURE OBTI-
NENDI HONORES ET PRIVILEGIA

DOCTORALIA,

AD DIEM MARTII MDCCXXVIII.

MAGNIF. & EXCELL. DNN. PROFESSORVM
PUBLICO EXAMINI SUBMITTIT,

AUCTOR

CHRISTOPHORUS LEMCKE

DOMIZIENSIS MECKLENBURGICUS.

WILLIAMSON'S PATENT

12.

JOHN WILLIAMSON

DOCTOR

WILLIAMSON'S PATENT

JOHN WILLIAMSON

PROFESSOR

DOCTOR

WILLIAMSON'S PATENT

WILLIAMSON'S PATENT

CONSPECTUS

CAP. I.

Definitio nominalis Imperii §. 1. Sumitur vel proprie vel improprie §. 2. Proprie sic dictum dividitur in privatum vel publicum §. 3. Imperium privatum vel simpliciter tale est vel familiare: & quousque hujus potestas se extendat disquiritur. §. 4. Imperium publicum seu civile vel summum est vel subordinatum. §. 5. Origine summi Imperii §. 6. Dividitur in verum & analogicum §. 7. Utrumque hoc iterum absolutum & restrictum §. 8. Ad analogicum pertinet Superioritas territorialis Statuum Imperii, de cujus natura disquiritur. §. 9. Nexus Statuum an tantum sit foederalis; an descendat ex subjectione & imperio? §. 10. De divisione Superioritatis territorialis in eam, quæ est Ducum & quæ est Comitum agitur, qua occasione de origine & propria potestate Serenissimorum Ducum Mecklenburgicorum agitur. §. 11. Sequitur Imperium subalternum §. 12. Dividitur in merum & mixtum §. 13. & 14. Subjectum passivum Imperii §. 15. Ejus objectum §. 16. & Effectus. §. 17. Dominii definitio nominalis. §. 18. Definitio realis §. 19. Dividitur in plenum & diminutum seu minus plenum. §. 20. Agitur de divisione dominii in vulgare & eminens, & probatur, hoc potius esse effectum imperii, quam dominium

proprie sic dictum. Hinc sine causa, ne quidem ex plenitudine potestatis, Summus Imperans haud potest subditis res suas & dominia auferre. §. 21. Summus imperans habet verum dominium in bonis suis patrimonialibus. §. 22. Quale jus habeat in bonis publicis? §. 23. & domanialibus. §. 24. objectum domini §. 25. & effectus §. 26.

CONSPECTVS

CAP. II.

T*Ransitio ad diversa imperii & domini jura in specie demonstranda §. 1. Prima diversitas est, quod jura imperii competant Imperanti qua tali; jura domini, dominis quibuscunque. §. 2. Altera diversitas est in majori obligatione qua ex imperio, quam qua ex dominio resultat, majorque subditi est quam Vasalli devinendi ratio, quod ampliatur & restringitur. §. 3. Tertia diversitas est ratione competentiae fori, quam universaliter fundat imperium, dominium seu beneficium non nisi in causis feudalibus, de quibus generatim §. 4. Hinc formantur quaestiones ex principiis haecenus traditis decidendae, & quidem prima: an Vasallus teneatur servitia praestare Domino feudi, eumque defendere contra ipsum Vasalli Dominum territorialem? quae negative deciditur, cum ampliatione §. 5. Al-*

5. Altera quaestio est de interpretatione authentica, an competat Summo Imperanti in negotiis & actibus ab eodem cum Domino directo cum Vasallo mutua voluntate initis? quae negatur §. 6. Alius casus est in jure conducendi militem, an Summo imperanti quoque competat intuitu hominum propriorum, qui ad Nobiles Landsassios pertinent? §. 7. An aliquis possit bona sua allodialia extraneo offerre sive Principi, sive privato? §. 8. An bona feudalitica sint collectis obnoxia? quod negatur de collectis ordinariis §. 9. Secus in collectis extraordinariis §. 10. Quales dicantur collectae extraordinariae? §. 11. An haec possint vel pacto penitus remitti, vel saltem ad certam summam vel quantitatem in perpetuum restringi? §. 12. An per praescriptionem vel omnimoda immunitas a collectis, vel restricta ad certam quantitatem acquiri possit? quod negatur, & sententia negativa amplissimo Responso Facultatis confirmatur §. 13. Agitur de nobilibus Imperii immediatis, an sint collectis extraordinariis obnoxii? §. 14. Ad collectas extraordinarias pertinent quoque sumtus ad fortalitia & praesidia militaria, quos itidem jure imperii a subditis & Landsassius suis praetendunt Status Imperii. Ubi quaestio occurrit, an subditi ab his sumtibus quacunque demum ratione se exonerare possint? Proponuntur argumenta Landsassiorum §. 15. & 16. Sequuntur argumenta Statuum Imperii §. 17. Auctor in decidendo praestruit quaestionem: cujus sit examen vel judicium, an fortali-

*talitium reipubl. utile vel necessarium sit, eamque in favo-
rem Principis decedit. §. 18. Supposita autem utilitate vel
necessitate subditos ad ferendos sumtus obstrictos esse diiudicat
§. 19. Nulla obstante præscriptione temporis immemorialis,
nec Reversalibus Principis contra manifestam utilitatem &
necessitatem reipubl. subditos quid adjuvantibus §. 20. Mo-
dus collectandi & repartitio collectæ legitime imposita an
pertineant ad Principem vi imperii, an ad contribuentes
vigore dominii privati? §. 21. Conclusio. §. 22.*

DISSERTATIO INAUGVRA- LIS IVRIDICA.

DE DIVERSO IMPERII ET DOMINII IVRE.

CAP. I. Generale.

§. I,

Imperium ab imperando dicitur, & apud bonos Scriptores imperio potiri, imperium habere, gerere, idem est quod *imperare*, seu aliis cum imperio præesse. Inde imperium in varios sensus abiit, & commune verbum factum fuit omnium, quibus vel publice vel privatim, iussione & auctoritate, vel peritia & beneficio artis, vis & potestas vel imperandi ius est.

A

§. II.

§. II.

In generali igitur significato imperium est legitima vis & potestas aliorum actiones cum præcepto aliquo vel præscripto, vel denique beneficio artis dirigendi. Idque tanquam genus analogicum dividitur in *proprium* & *improprium*. Ad illud spectat imperium mariti in uxorem, (a) patris in liberos, (b) domini in servos, (c) Imperatoris seu belli Ducis in milites gregarios, (d) Magistratum in Jurisdictionis suæ subiectos, *vid. infra* §. 12. *h. cap.* Principis in subditos, §. 5. *h. cap.* qua ratione & Tyrannidem denotat imperium, & victoris seu triumphatoris maiestatem. Vid. CASP. BARTHII *Animadvers. ad Papin. Statii VI. Thebaid. n. 315. p. 464.* Ad improprium vero pertinet imperium Medicorum in ægrotos, (e) quibus tamen imperare adscribitur apud veteres, cum ægris remedia imponunt & medicamina præbent, quemadmodum hodie ea ab iis *ordinari* dicimus, *vid. ARNOBIUS jun. in Psalm. 143. CELIVS AURELIAN. L. 1. Chron. c. 4. & Moralistarum imperium in cupiditates & affectus, de quo HORATIVS Lib. II. Sat. VII. ita belle:*

*Quisnam igitur liber? Sapiens sibi qui imperiosus,
Quem neque pauperies, neque mors, neque vincula
terrent.*

quod ideo antiquissimum appellat BODINUS *Lib. I. de Republ. Cap. 3. §. 12.* Adde, si vis, imperium in belluas, quatenus vel pro singulari equitandi peritia, vel pro domandi arte sumitur; & imperium Oratoris, pro verborum lenocinio & persuadendi potestate. BARTHIUS *d. l.*

(3)

(a) De cujus origine tam anceps est inter Doctores juris naturalis disceptatio. De imperio maritali Romanorum consulendi sunt Doctores, qui ad *Tit. ff. de Ritu Nupt. ex professo commentati sunt.*

(b) Legitimos patriæ potestatis limites de Jure Naturali sistunt hujus Juris Statores celeberrimi, GROTIUS *de J. B. & P. Lib. 2. Cap. 5.* PUFENDORF *de J. N. & G. Lib. 6. C. 2. Ill.* THOMASIIUS *in Jurisprud. div. L. 3. Cap. 4. Ill.* GUNDLING. *in via ad veritatem part. 3. cap. 28.* JO. LOCK. *du Gouvernement Civil. Ch. V. aliique.* Romani autem hos terminos prætergressi ampliorum potestatem Patribus in liberos tribuerunt, adeo, ut nullos alios homines talem in liberos potestatem habere ipse Justinianus Imperator fateatur §. 2. *Inst. de Patria potest.* Quam adducta & rigida fuerit ista Rom. potestas in liberos docet egregius locus apud *Dionys. Halicarnas. L. 1. add. JAC. GOTHOFRED. in Comment. ad L. un. C. Th. de Patrib. qui fil. distrax. T. 1. p. 258. & ad L. 2. de Liberali causa T. 1. p. 363. seq.* ubi etiam de tempore disquirat, quo hoc rigidum jus patriæ potestatis in usu esse desierit.

(c) Hoc quoque intra humanitatis terminos continet jus naturale: vid. GROTIUS *L. 2. de J. B. & P. c. 5. §. 27.* PUFENDORF. *L. 6. de J. N. & G. c. 3. §. 10. add. B. Cancell. HERTIUS in Dissert. de Lytro. §. 8. Tom. 1. Opusc. p. 238.* Sed recens memoria hostilitatis & vindictæ cupiditas effecere, ut fere apud omnes Gentes vitæ necisque potestatem domini in servos habuerint, teste Imperatore. §. 1. *J. de his qui vel sui vel alieni Jur.* indistincte sc. & absque causa, ac citra ullius poenæ metum. Quæ tamen asperitas postea etiam apud ipsos Romanos variis legibus repressa fuit. Anno demum Christi ccccxi. vel non multo secus Christiani se mutuo in servitutem redigere desierunt, quod & Mahumedani & Turcæ inter suos servant, teste BUSBEQUIO *Ep. 3.* ubi & disputat, parum recte inter nos sublatam videri servitutem, speciosum enim esse charitatis prætextum sed inutilem. De quo subsisto.

(d) *Sine imperio,* Inquit CICERO, *res militaris geri non potest.* Hoc imperium militare ejusque insignia ac jus, militibus capitalem

lem poenam irrogandi, Romanos etiam Præsidibus provinciarum concessisse testis est DIO CASSIUS p. 105. edit. Leuncl.

(e) Ita PLINIUS *Paneg. Cap. XXII. agri quoque*, inquit, *neglecto medentium imperio*, ad conspectum tui, quasi ad salutem sanitatemque prorepere.

§. III.

Imperium *proprie sic dictum* est vel *publicum* seu *Civile*, vel *privatum*. Hoc est, quod *persona privatae* qua tali, illud vero, quod *personae publicae* competit in imperio subiectos.

§. IV.

Imperium privatum est vel *simpliciter* tale; vel *familiare*. Cum enim patresfam. maximè extra Civitatem degentes, quales fuerunt prisci Patriarchæ, ad communem familiæ utilitatem, majore potestate indigeant, quam homines nullam familiæ curam habentes, maximè, si civili imperio subiecti degant, mirum non est, si majore quoque cum imperio familiis suis præesse potuerint; Cum in civilibus legitimus finis, si modo & media sint legitima, constituat mensuram potestatis. Unde hujus imperii origo est ex ipso jure naturali. Quo loco decidenda non inelegans Doctorum juris naturalis quæstio: An patribus familiarum segregum jus quoque vitæ & necis competat, vel olim competierit, in seditiosa & noxia familiæ membra? Quam multi negant ex ea ratione, quod jus gladii tantum ad imperium civile spectet. Vid. PUFFEND. *de O. H. & Civ. Lib. 2. C. 3. §. 4.* GROTIUS aliique. Verum quisquis finem istis familiis Patriarcharum præstitutum paulo penitius nobiscum consideraverit, is quoque inficias ire non poterit,

terit, jus vitæ & necis in isto imperio familiari capiti familiæ, ad obtinendum communem familiæ scopum, omnino tribuendum esse, quia, qui dat finem, dat quoque jus ad media ad finem illum consequendum directa. Et sunt sanè insomnia quorundam, qui putant, primum ejiciendos & abdicandos, qui in familiam rebelles se præbuerint; postea si revertantur, ut hostes interimendos esse. Sic enim saltem per ambages patribus fam. tribuitur, quod directo est in ipsorum potestate, quæ eo usque se extendit, quo ipsius familiæ pax & securitas. Quid igitur si tranquillitas publica aliter obtineri nequeat, quam si breviter & sine circuitu a seditiosis familiæ membris capitis pœna sumatur? gaudebitne eo jure paterfamilias? gaudebit hercle; idque ex fine familiæ præstituto liquido demonstratur, quod & rectè statuit BODINUS *Lib. I. de Republ. C. 5.* Quamvis in eo à rectâ via recedere videatur, quod hoc jus in ipsa Civitate patribusfam. restituendum esse existimet.

§. V.

Imperium civile seu publicum vel *summum* est & independens; vel *subordinatum*, quod & dependens dicitur, vel fiduciarium & alterius auspiciis exercitum. Summum dicitur *Majestas* in Republ. & summa potestas, ac apud veteres diversis nominibus insignitur, summa rerum, summum rerum judicium, summa fortuna, & a CICERONE aliisque interdum *ditio* vocatur. Vid. B. Acad. hujus Cancellarius & non vulgare ornamentum Dn. HERTIUS in *Elem. prud. Civ. Part. I. Sect. 6. §. 2.* Estque nihil aliud, quam eminens potestas ejus qui habet τὸ κρείον in Civitate, ordinandi & dirigendi Civitatem cum omnibus suis partibus ad suum finem. B. Dn. HERTIUS. *d. l. §. 3.*

§. VI.

Oritur summum imperium vel *ex pacto & patientia* subditorum; vel *iure belli* in populos in ditionem redactos; (a) vel denique *concessione* & beneficio victoris; unde in specie nascitur regnum fiduciarium ac clientelare, & feudi titulo concessum. (b) Residet autem imperium vel in uno subiecto physico; idque vel Imperatoris, vel Regis, Ducis, Principis &c. titulo ornatur; vel in integro corpore qua tali. Dico *qua tali*, h. e. simul sumto & complexivè; quo sensu imperium seu Majestas Romanorum olim erat apud Consules, Senatum Populumque Romanum. Vid. L. 2. ff. de Orig. Jur. Si enim imperium est apud corpus, una est potestas, una Majestas in toto corpore, nulla in singulis. Vid. B. HERT. in Elem. prud. Civ. p. 1. Sect. 6. §. 15. COCCEJ. in juris publ. prud. C. 20. §. 3. Corpus autem vel integer populus est, vel populi pars. Hinc descendunt notissimæ imperii & Civitatum formæ regulares, *Monarchia* sc. *Aristocratia* & *Democratia*.

(a) Licet enim iis sæpè in speciem libertatis propria relinqueretur autonomia; tamen propterea non constituebant propriam Civitatem, quia non erant ordinata ad Civitatem multitudo *αὐτονομία* vos, sed vectigalia quotannis pendere & imperata facere tenebantur.

(b) Quamvis autem quodammodo dubium sit, an populus, qui est sub alterius populi clientela, constituat propriam civitatem, seu quod eodem recidit, an inæqualiter fœderatus habeat summam potestatem? item an Respubl. feudales constituent propriam Civitatem? Verior tamen est affirmantium sententia, quamvis constituent Rempubl. irregularem. Vid. GROTIUS de J. B. & P. L. 1. C. 3. §. 21. & 23. PUFENDORF. de J. N. & G. L. 7. C. 5. §. 18. BOSIUS de Notit. Rerum publ. C. 3. §. 20. seq. ZIEGLER. de Jur. Maj. L. 1. C. 3. §. 22.

§. VII.

Summum imperium dividitur in *Verum & Analogicum* seu *secundum quid* tale. Illud est, quod residet in subiecto *vere* supremo seu summo, cujus nimirum actus alterius superioris cognitioni & juri nulla ratione subjiciuntur. Vid. GROTIUS *de J. B. & P. L. I. C.* 3. §. 7. Hoc vero pertinet ad Civitates polyarchicas & systematicas, in quibus singularum Rerumpubl. imperantes sunt sub nexu imperii universalis, cujus intuitu ipsi vere & absolute summi dici nequeunt, sed superioris judicium subire tenentur, ac in exercitio quorundam actuum possunt à majori Republ. impediri.

§. VIII.

Utrumque subdividitur in *absolutum* seu *liberum*, quod Græcis dicitur *παμβασιλεία*, apud ARISTOTEL. *Polit. III.* 11. & 12. Gallis *Souverainité*, & *restrictum* seu *limitatum & temperatum*. Licet enim hæc divisio non videatur pertinere ad imperium *analogice* summum, eo, quod ejus subiectum in respectu ad majorem rempubl. nunquam sit absolute liberum, tamen quia *qualitas* hæc absoluti vel temperati, five liberi vel restricti, tantum respicit exercitium imperii in ordine ad subditos, quatenus sc. pactis & legibus fundamentalibus est restrictum vel non est; hinc rectè quoque imperium analogice summum dividitur in *absolutum & limitatum*. Atque hæc est ratio, quod & ipsam Superioritatem territorialem Doctores dispescant in *liberam & restrictam* SCHWEDER. *in Introd. ad Jus publ. part. spec. Sect. 2. Cap. 10. §. 5. (a)* Est autem imperium absolutum seu liberum, *quando princeps vel imperans de omnibus imperii juribus & negotiis solo suo & proprio arbitratu statuit*. Et restrictum seu limitatum dicitur, quando
in

in gravioribus quibusdam negotiis , totam Rempubl. concernentibus , ex pactis & legibus fundamentalibus est adstrictus ad consensum statuum regni, vel ordinum provincialium, *der Reichs- oder Land-Stände* ; ubi tamen princeps semper habet jus convocandi status ad Comitia vel Diætas provinciales , ipsisque necessitatem comparendi & conclusa religiose observandi imponit. RICHTER *Vol. 1. Conf. 2. n. 23. seq. Vol. 2. Conf. 2. n. 17.* MEISCHNER *Decis. Camer. T. II. Dec. 8. n. 7.* Status vero sunt velut perpetui principis Consilarii & publicæ securitatis firmamentum. Vid. insignis locus apud Illustr. Dn. LUDOLPH. in *Tr. de Jure fœm. illustr. Sect. I. §. 24. litt. h. h. h. h.* dummodo meminerint , se subditos esse, VITRIARIUS *Inst. Jur. publ. Lib. III. Tit. 17. §. 35.* nec se subtrahant publicis necessitatibus, aut remoras injiciant consiliis pro salute patriæ susceptis, nec intempestivo dissensu impediant Decreta principis legibus fundamentalibus non contraria.

(a) Eodem tendit divisio superioritatis territor. in *plenam & minus plenam* apud SCHILTER. *L. 1. Inst. Jur. publ. Tit. 24. n. 3.* nec non in *regularem & irregularem* HERTII *de superioritate Territ. §. 4.*

§. IX.

Ad summum imperium analogicum pertinet *Superioritas territorialis* Statuum Imperii , *die Lands- u. Hoheit/ hohe Lands- Obrigkeit/ Lands- Fürstl. hohe Obrigkeit der Teutschen Reichs- Stände/* qui in eo differunt à Statibus quibuscunque aliorum regnorum , quod domi suæ propria potestate gaudeant, quæ summæ est æmula & *analogæ* , atque in universitate Imperii tali libertate fruantur , ut jure Imperatorem modeste admonere , & sine rebellionis nota con-

contradicere possint , leges fundamentales transgredienti, sicut & alias dissensu suo decreta Cæsaris impediunt. Vid. *Auctor. der Grund-Veste des Heil. Röm. Reichs/ P. 2. C. 9. circa fin.* Possident igitur Status Imperii vi Superioritatis Territorialis omnia jura Regalia, quæ ad regimen, administrationem & defensionem specialium rerumpubl. quibus præsidet, necessaria sunt, non *immanentia* tantum, sed & *transeuntia* & *emanantia*, ita quidem, ut regulariter nec ab ipso Imperatore in exercitio eorum impediri possint. Vid. *Instr. pacis Westph. art. 8. & 10. §. 3. Capitulat. Leopold. & Josephi art. 3. & Caroli VI. Imperat. art. 15.* Sunt tamen sub nexu constituti majoris reipubl. seu imperii universalis, ex cujus præscripto exercitium eorum tenentur varie attemperare secundum scopum majoris reipubl. Unde Superioritas Territoalis recte definitur ab Ill. COCCÉJO in *Juris publ. prud. Cap. 21. §. 7.* quod sit *summa potestas certo territorio cum juribus regalibus, salvo tamen jure imperii, immediate competens.* Et omnia jura Superioritatis Territorialis semper sunt intelligenda, salvo nexu Imperiali, salvisque reservatis Imperatoriis. Quod agnovit & ingenue professus est olim Mauritius Hassiæ Landgravius: *Tria*, inquit, *studia Imperii ruinam procurare: primum eorum, qui caput Imperii nostri absolutum, non limitatum exoptant; secundum eorum, qui libertatem Statuum depri- munt, ut servire quam obedire malint; tertium eorum, qui dictam statuum libertatem ita extendunt, ut legibus quibilibet Imperii soluti quam ligati apparere malint.* Vid. SCHWEDER, *Introduct. in Jus publ. part. spec. Sect. 2. C. 10. §. 3.*

§. X.

Disputant inter se Doctores juris publici , an *nexus* ille , quo Status sub Imperio universali continentur , sit tantum *fœderalis* , an vero *ex imperio* & potestate procedat ? Nam Neotericorum non pauci Statuum libertati magis consultum fore existimant , si tantum fœdere , licet inæquali , non imperio eos regi asserant ; quia etiam principes absoluti , iique vera Majestate gaudentes , spontanea submissione & fœdere quorundam jurium Majestatis exercitium restringere , & ortis inter se controversiis judices recipere possunt. Verum quisquis originem & incrementa Superioritatis territorialis , per varia temporum intervalla usque ad nostram ætatem paulo penitius consideraverit , eum sane fateri oportet , vinculum istud , quo etiamnum hodie Status Imperii connectuntur , laxum licet & constringendo tam vasto corpori propemodum inæquale , ad pristinae subjectionis reliquias pertinere , adeoque ab imperio majoris reipubl. procedere. Vid. TITIUS in Not. ad Monzamb. Cap. 6. §. 9. lit. p. pag. 372.

§. XI.

Sunt , qui Superioritatem Territorialem dividunt in eam , quæ est *Ducum* , & quæ est *Comitum* , seu reliqui procerum cœtus. Quæ sententia innititur historiæ septem provinciarum , seu Archi-Principum Germaniæ , quibus ab antiquo *propriam jurisdictionem* , non acceptam beneficio Cæsarum attribuunt , cum reliqui proceres , Episcopi sc. Marchiones , Landgravii & Comites non propriam , sed *administratoriam* tantum & *Vicariam* jurisdictionem possideant , acceptam vel beneficio Cæsarum , vel publicis di-

stur-

sturbis , vel denique præscriptione , & exemptione à Jurisdictione Archi-Procerum , quibus , ut putant , velut status provinciales initio fuerunt subjecti. Quæ sententia , quantum eminentiæ & prærogativæ tribuit Archi-principibus , tantum sane detrahit reliquis Imperii proceribus , quos ad pristinas ablegatos casas hanc jubet habere priscae originis suæ tesseram , fuisse eos olim Archi-Procerum subditos & status provinciales. Nostrum non est in præsentī tantas componere lites. Illud autem confidenter ausim affirmare, (a) esse Germaniæ Proceres, qui, licet inter Archi-Principes non referantur , tamen natalium & potestatis suæ longe eximiam originem ducunt ; quorum illustre exemplum nobis præbet Serenissima familia Principum Mecklenburgicorum , qui cum a priscis Obotritorum Venedorumque Regibus genus suum derivent , indigena jura Majestatica , ab Imperatoribus originetenus non acquisita , ad Serenissimos successores transmiserunt. Postea a Carolo IV. Imperatore socii & adiutores contra Ludovicum Bavarum implorati, ab Imperatore in Ducum Imperii fastigium evecti , liberrima voluntate Systemati Imperii Rom. Germ. accesserunt. Conf. SCHURZFLEISCH. in Dissert. de Rebus Meeklenburg. §. 3. seqq. ibique citati. LIMNÆUS L. V. Jur. publ. c. 12. & in Addit. ad d. c. 12.

(a) Personatus Scriptor , qui de *Suprematu Principum Germ.* superiori seculo ex professo scripsit , jam in ea fuit sententia , *liberrimas semper Germania regiones & antiquissimas familias illustres fuisse , quæ illis cum territorii jure jam tum præfuerint , & quibus hodierni Principes post multas licet mutationes , servata tamen rerum summa successerint.* Cui , cum sinistre id aliorum trahi videretur , jam aliquid respondit B. HERTIUS de Orig. & Progress. special. R. G. 7. rerumpl. 5. ult.

§. XII.

Haftenus de summo imperio profuse diximus. Imperium vero *subalternum*, quod alterius auspiciis geritur, seu *dependens*, magistratum potestatem designat *L. 215. ff. de V. S.* Dicuntur autem in legibus nostris imperium habere, qui coercere aliquem possunt & jubere in carcerem duci *L. 2. ff. de in jus voc.* mittere in possessionem & jubere caveri pratoria stipulatione. *L. 1. & L. 4. ff. de Jurisdic.* idque non tantum tuendæ jurisdictionis gratia, sed per se; nec eo ipso exercent jurisdictionem criminalem. Sine imperio vero dicuntur esse magistratus, qui per se & principaliter hanc potestatem non habent. *L. 32. ff. de Injur.* quamvis ad tuendam jurisdictionem civilem cuilibet magistratui modica coërcitio & olim competiit & competit adhuc hodie Vid. Ill. Dn. GUNDLING in *Digestis L. 2. Tit. 1. §. 6.* GUDELINUS de *Jure Novissimo lib. 5. Cap. 13.*

§. XIII.

Imperium Magistratus jure Romano dividitur in *merum* & *mixtum*. Cujus denominationis ratio à similitudine rerum naturalium, colorum sc. & vini desumitur. Dicitur enim latinis *merum vinum*, quod est impermixtum & fortius; *mixtum* vero, quod aqua dilutum est: & color mixtus dicitur, temperatus & dilutus. Eadem ratione vocatur *mixtum imperium*, quod est moderatum & temperatum. Cohæret enim tantum jurisdictioni civili, ad eamque tuendam competit. Unde describitur, quod sit publica potestas statuta & judicata in causis civilibus modica coërcitione tuendi & exequendi. *arg. L. fin. §. 1. ff. de offic. ej.*

ej. cui mand. est jurisd. LAUTERBACH in *Compend. Tit. de jurisdic.* p. 24. Et *merum imperium* dicitur adductius & severius. Aut dicitur *merum*, pro eo quod est solidum integrum, perfectum & absolutum. Sic *merum gaudium*, *mera causa*, *modestia mera* legitur apud SYMMACHUM, & *mera fides* vocatur in L. 6. C. *Th. de inoffic. Testam.* & in L. 19. C. *Iustin. de Testam.* Non enim competit *merum imperium* tantum ad tuendam jurisdictionem civilem, sed consistit in ipsa solida & integra jurisdictione criminali, diciturque per eminentiam *jus gladii*, Vid. ANT. MATTHÆI in *Tr. de jure gladii.* add. CUJACIUS 21. Obs. 30. JACOBUS GOTHOFREDUS in *Comment. ad C. Theod.* Tom. 3. p. 324. col. 1. in fin. Est enim publica in causis criminalibus *juris dicendi* & in reos criminum animadvertendi potestas L. 6. pr. ff. *de Offic. Pro cons.* L. 3. ff. *de jurisdic.* Atque hoc *jus gladii* vel *merum imperium* apud Romanos non competebat cuilibet magistratui municipali. Nam ea quæ magis imperii sunt quam jurisdictionis, magistratus municipalis facere non potest, ut loquitur JCTus in L. 26. ff. *ad municip.* add. L. 1. ff. *de Offic. ej. cui mandat. est jurisdic.* Ubi in principio ita loquitur PAPINIANUS: *quæcunque specialiter lege vel Scto, vel constitutione principum tribuuntur, mandata jurisdictione non transferuntur.* Et postea §. 1. ita pergit: *verius est, more majorum jurisdictionem quidem transferri, sed merum imperium, quod lege datur, non posse transire.* Accedit & hæc ratio, quod initio animadversio in caput civis tanti apud Romanos habita fuerit, ut populus penes quem suprema erat potestas, sibi soli hanc reservaverit, nec cuiquam eam permiserit jurisdictione fungenti, non Prætori, non etiam Consuli, verum extra ordinem

dinem in maleficia *quæstores parricidiorum* (a) constituebantur, qui capitale iudicium exercebant. *L. 2. §. exactis deinde & §. & quia 23. ff. de Orig. Jur.* Donec postea cœpit ordinario jure istud imperium tribui Præfecto urbi, & in provinciis Præsidi. *L. 1. ff. de Offic. præf. urbi. L. illicitas §. qui universos. ff. de Offic. præsid. L. 6. §. 8. J. de Offic. procons.* Sic tamen ut non competierit eis vi jurisdictionis ordinariæ, sed vi specialis concessionis, quemadmodum paulo superius diximus. Conf. GUDELINUS *l. c. §. 3.* Ex quo satis apparet, Judæos tempore Salvatoris nostri non habuisse merum imperium seu jurisdictionem criminalem, sed Pilatum, tanquam provinciæ Rectorem seu Præsidem, quod & ipsi fatentur. *Joh. 18. v. 31. add. ZACH. HUBERI Dissert. L. 1. Diff. 1.*

(a) Parricida enim olim non is tantum fuit dictus, qui patrem occidisset, sed qui qualemcumque hominem; quod probat vetus lex Numæ Pompilii his verbis composita: *Si quis hominem liberum dolo sciens morti duit, parricida esto* vid. FESTUS in voce *Parci quæstores.*

§. XIV.

Quamvis igitur merum & mixtum imperium seu *jurisdictio* criminalis & Civilis *proprie & presse* tantum de imperio seu jurisdictione inferiore & dependente sumatur, quæ officio magistratus exercetur: *generatim* tamen & in laxiori significatu *jurisdictionis* vox aliquando etiam de suprema jurisdictione ejus, qui fons est omnis jurisdictionis, & magistratus constituit, apud Latinos scriptores, SENE- CAM. *1. de Clem. 1. CICERONEM 2. Agrar.* aliosque usurpatur; arcano quodam consilio illorum (si vera est conjectura

jectura H. CONRINGII *P. 1. ad Lampad. §. 52.*) qui legum peritia solos se juri dicendo aptos arbitrati, omnia reipubl. negotia prætextu jurisdictionis commissæ voluerunt sibi arrogare. Quod autem jurisdictionis, idem & meri imperii fatum fuit. Nam & eam vocem interpretes, cum prudentiam civilem ex LL. Romanis exponerent, ad potestatem etiam summam extenderunt. Vid. B. Dn. HERT. in *prud. Civ. p. 1. Sect. 6. §. 2.* & in *Diss. de superiorit. territor. §. 2.* Ex quibus quoque controversia inter Lotharium & Azonem ventilata super quæstione, an merum imperium principis sit, exercitio seu executione duntaxat ad magistratum pertinente, an vero etiam jus ejus imperii sit penes magistratum? facile dijudicari potest. Lubet verba GUIDELINI in *Comment. de jure novissimo lib. 5. cap. 13. §. 4.* allata hic referre. *Serio, olim, inquit, de hac controversia concertatum est inter Lotharium & Azonem, & sponsione equi facta, & arbitrio ad Imperatorem Henricum V. delato: Imperator secundum Lotharium, solum exercitium apud Magistratum, jus autem apud principem esse, pronunciavit: eamque sententiam Alciatus laudat, Paradox. Lib. 2. Cap. 6. Sed meo & communi penè omnium judicio, Lotharius quidem equum, Azo autem æquum tulit: Nam imperium ipsum merum, non solum ejus exercitium Magistratibus attribui, passim in jure legimus, etiamsi id non jure magistratus, sed speciali legis concessione ab eis habeatur. Nec rectè quis compareret imperium merum quod habuit præfectus urbi, vel præses cum mandata jurisdictione; quippe hac instar cæterorum mandatorum morte mandantis extinguitur, imperium magistratus non item.*

§. XV.

Diximus de imperio & variis ejus speciebus ac divisionibus. Exercetur autem illud in personas imperio subiectas, cujuscunque sint conditionis & status, five ingenui, five servi, & his proximi, homines proprii: five nobiles, five civicæ conditionis, five rustici. In hoc enim differt imperium à dominio, quod illud non exerceatur nisi in personas, tanquam subiectum, capax jussu superioris recipiendi; in dominio vero sunt præter servos in sensu juris Rom. animalia & res omnes inanimatæ. Hinc patet, *improprie* voce *imperii* usos fuisse nonnullos Doctores superiore seculo, qui in famosa illa controversia, Batavos inter & Anglos ventilata, dominium maris sub titulo *imperii maris* aut *assertionis imperii maris* defendere ac tueri voluerunt. Nimirum mare proprie non est subiectum passivum imperii, sed objectum domini. Licet enim me non lateat celeberrimi Jcti JO. SCHILTERI sententia L. 1. *Inst. Jur. publ. Tit. 1. §. 1.* existimantis, imperii vocem rectè quoque protendi ad ipsas res, ideo, quod summus Imperans vi imperii civilis jus habeat, in casu necessitatis restringendi dominia privatorum, quod dominio, ut vocant, eminenti falso adscribi, nos quoque cum SCHILTERO infra §. 21. docebimus: attamen jus illud summi imperantis res ipsas immediate non afficit, sicut nec imperium in genere; sed ex imperio profectum subditos constringit, ut in casu necessitatis juri ac dominio suo cedere teneantur, quare infra pluribus acturi sumus.

§. XVI.

Exerit se autem imperium in exercendis partibus suis i. e. juribus Majestatis & circa alia varia negotia, quæ pro
diver-

diversitate ipsius imperii diversimode , nunc latius , nunc restrictius se diffundunt. Unde mirum non est , quod effectus imperii etiam in res inanimatas subditorum redundet , quæ alias imperii proprie sunt expertia. Atque hoc causam & occasionem præbuit hallucinationi quorundam , qui imperium sæpe cum dominio confundunt , & effectus illius falsæ causæ , nempe dominio adscripserunt. Ceterum , quousque se extendat potestas cujuslibet imperii , non aliter , quam ex fine cuilibet proposito cognosci potest. Finis enim est mensura mediorum , & quousque se protendit finis , eousque patere debet mediorum usus , modo media per se sint licita & honesta. Nam causa boni finis non impertitur bonitatem & justitiam mediis. Quibus vero indiciis cognosci possint jura summi imperii ex consideratione finis , diversæ sunt Doctorum sententiæ , quarum nonnullas refert suamque addit B. Dn. Cancell. HERT. *in Prud. Civ. P. I. Sect. 6. §. 17.* de quibus judicium ferre haud est difficile.

§. XVII.

Effectus imperii se extendit in personas imperio subjectas , qui pro diversitate imperii varie appellantur , subjecti , subditi , **Unterthanen / Landsassen / Untersassen / Untergebene** &c. quorumve actiones ad communem imperii finem & utilitatem dirigit is , qui imperio præfectus est , cuique obstricti sunt illi ad reverentiam , obsequium & fidem , quæ in imperio Civili resultant ex pacto , in familiari ex lege gratitudinis & obligatione juris naturalis. Civilis autem imperii effectus proprius est , ut subditi teneantur ferre onera imperii , eoque nomine collectis & variis muneribus oneribusque sint obnoxii.

C

§. XVIII.

§. XVIII.

Diximus de imperio. Ordo nunc postulat, ut & de *dominio* generalia quædam principia hoc capite adferamus, quæ themati nostro non vulgarem sunt accensura lucem. Dicitur autem dominium à *domino*, qui domui & familiæ præest, & ad quem proprie pertinent res familiares; non tamen semper *strictè* domini vocabulum in legibus nostris accipitur, sed & *late*, ita, ut non is tantum pro domino habeatur, qui verus dominus est; sed & qui loco domini habetur. Cujus rei argumentum elegans est in *L. 56. §. pen. ff. de furt.* nam & tunc, si tutor rem pupillo surreptam in suam potestatem redegit, furtiva res esse desinit, quod sc. tutor domini loco habeatur, ut ibidem ait JULIANUS, sic & b. f. possessor domini loco est. *L. bonæ fidei. 48. §. 1. ff. de A. R. D. L. qui scit §. 1. ff. de Usuris.* add. NICOL. CISNERIUS in *Comment. ad Tit. ff. de Usurpat. & Usucap. p. 50. seqq.* Habetur etiam superficiarius pro domino, qui jus quale quale habet in proprietate cum utilitate præsentē conjunctum. FROMMAN in *Diss. de Con-dominio. §. 33.* Imo tam late sæpe dominium accipitur, ut lusus magis in voce quam proprietas conspiciatur, uti in materia subinfestationum, quam vel septies fieri & toties dominium diminui posse, DD. juris feudalis tradunt.

§. XIX.

Dominium est jus in re domino competens, quo res illa ipsi ita est propria, ut ea uti, fructus & utilitates ex ea percipere, deque ea tota vel pro parte, pro arbitrio suo disponere, eamque perdere, & in quoscunque usus applicare possit, nisi quatenus ex voluntate ipsius domini
vel

vel proprietati jam aliquid fuerit detractum, vel exercitium saltim dominii aliquatenus restrictum. Alii ita definiunt : quod sit jus , quo alicujus rei velut substantia ita ad aliquem pertinet , ut eodem modo in solidum non pertineat ad alium hominem.

§. XX.

Dominium dividitur in *plenum* seu diminutum, & *minus plenum*. Illud est, cum res ita alicui est propria , ut omnes dominii effectus in definitione recensitos percipere, ac libere de re ipsa disponere possit. Diminutum autem seu minus plenum fit duplici ratione : *primo*, si restringitur tantum dominii exercitium sive administratio ; quod fieri potest testamento, aut lege, aut etiam pacto , v. gr. interdicta alienatione rei, ut in fideicommissis , aut interdicto dominii emolumento, v. gr. per constitutionem usufructus. Alter modus est, cum de proprietate ipsa aliquid detrahitur, per separationem dominii utilis à directo, quod fit in constitutione *feudi*, *emphyteuseos* & *juris superficiarii*, (a) ubi qui retinet proprietatem hoc modo restrictam, *dominium directum*; qui de ea participat, *utile dominium* habere dicitur, eo quod vi hujus dominii utilitates ex re percipiat. Feudum est vel *datum*, quod dominus directus sub lege fidelitatis confert Vasallo ; vel *oblatum*, quando quis rem suam allodiam & liberam, sub lege fidelitatis, ut feudalem recognoscit a domino directo. Emphytensis vero ab objecto dividitur in *Ecclesiasticam* & *secularem*.

(a) Adducta distinctio dominii in directum & utile, in materia Emphyteuseos & juris superficiarii ipsis rerum argumentis comprobatur, ut ideo eam velut juri Romano incognitam, ineptam

& prorsus rejiciendam esse, inepte judicent NIELL. *Disputat. feud. 6. lit. B.* FÖRSTER *de Domin. C. 5. n. 40.* quin illam nec absurdam nec juri nostro adversam in scholis & in foris retinendam esse optime ostendunt FRANZK. *de Laudem. Cap. 14.* HENEL. *de Dotat. C. 8. §. 2.* Dn. HERT. *de jure superfic. §. 14.*

§. XXI.

Solent quoque dominium dispescere Doctores in *vulgare & eminens* (a) quod & *supereminens* vocant. *Illud* est, quod subditis competit in rebus proprio jure possessis. *Hoc* vero in iisdem rebus subditorum summo imperanti competit, sed diverso operandi & considerandi modo. Etenim si incidant tempora, quæ æqualem subditorum tributio- nem non ferunt, h. e. necessitatis, quæque vel certas res privatorum in necessarios reipubl. usus deposcant, vel for- tuito oblatas demitti e manibus jubeant, jam summi im- perantis potestas ad eas se extendit, ex conjectura volunta- tis populi, modo, cum varii necessitatis sint gradus, quem- cunque supposueris, vera ea, non imaginaria sit, & de- pulsa necessitate, quod ratam partem excedit, a ceteris ci- vibus pensetur. B. Dn. HERTIUS *de Collis. Legum Sect. 11. §. 26.* Verum, an hoc fiat a summis Imperantibus ex do- minio quodam & jure in res immediato, an potius impe- rii vi, ex iis quæ supra §§. 15. & 16. hanc in rem disseruimus, facile dijudicari potest. Domini enim vox jus reale, im- mediate in rem ordinatum, designat, eoque jus istud, quod *dominii eminentis* nomine venit, non tam dominii est species, quam imperii effectus, dominiumque privato- rum supponit, quatenus id jure imperii restringi potest in casu publicæ necessitatis IO. SCHILTER *L. 1. Inst. jur. publ. Tit. 1. §. 1.* nisi dicere velis, in civitate nihil proprii habere sub-

subditos, & dominia privatorum inducere rationem dominiis utilis, vel ususfructus, intuitu summi imperantis, quod est falsissimum, tollereturque omne discrimen civilis & herilis imperii. Vid. B. HERT. *d. l.* adde & hoc, quod pronior sit conjectura, homines, antequam in civitatem se conferrent, sua jam ex occupatione propria habuisse bona, quibus quod se abdicare voluerint per constitutionem civitatis, eaque quoad proprietatem in summum imperantem transferre, ex fine introducti imperii civilis probari haud potest. Igitur dominia sunt privatorum, imperium principis est. Ex quibus simul patet, quid sit sentiendum de eorum sententia, qui putant, summum Imperantem ex sola plenitudine potestatis, adeoque sine causa, posse res privatorum & dominia auferre. Quo enim jure, quave justitia plenitudinem illam ultra limites legitimæ potestatis, etiam citra causas & necessitatem, protendas, ego sane non video. Sic plenitudo potestatis est omnis iniquitatis ac injustitiæ præsidium, quo pestilentius & exitiosius reipubl. nihil excogitari potest.

- (a) Hac voce omnium primus usus est H. GROTIUS, quem postea JAC. ANDREAS CRUSIUS in peculiari commentatione, & quidam HELENUS POLITIANUS in *Diss. de dominio eminenti in Imperio Romano* alique secuti sunt, donec tandem WILHELMUS LYSERUS in Acad. Wittenberg. Jur. Prof. contra dominium ex professo scriberet. Occasionem ipsi dedit JO. FRID. HORNIUS in *Diss. de dominio supereminenti*, qua hoc semper & ubique, ac sine pensatione damni, imperantibus asserbat: cui mox LYSERUS theses quasdam opposuit, quibus contendere fuit ausus, inventum hoc dominiis eminentis, causam Tyrannidi præbere. Huic HORNIUS in politica sua, quam Architectonicam vocat, respondit; LYSERO tandem, HORNIO jam e vivis sublato, in *Diss. pro imperio contra dominium*

num eminent anno 1673. sententiam suam ulterius propugnante, quam postea quoque SCHILTERUS & alii amplexi sunt. Et sane, si de proprietate vocis sit quæstio, inconueniens est appellatio domini; intuitu juris, quod principi competit circa res subditorum, quamvis in re ipsa omnes conveniamus. Unde Ill. BÖHMERUS in *Jure publ. Universali part. spec. lib. 1. C. 4. § 27.* Ita de termino *lis* est, inquit, *dominium eminent* est ipsum jus summum imperantis, sive hoc dominium dixeris, sive alio termino utaris, perinde est, modo ipsum jus in salvo sit. Scilicet omne jus subditorum reipubl. necessitatibus subordinatum est, prout necessitas & utilitas reipubl. hoc exigat. Ergo imminente hac necessitate jus quoque imperanti concessum, disponendi de bonis subditorum, eademque adhibendi ad usus publicos. add. BUDDEUS in *Select. Jur. Nat. & Gent. Dissert. de histor. jur. nat. §. 53.*

§. XXII.

Quamvis igitur summus imperans in bonis subditorum propriis dominium non habeat, non tamen propterea ab omni jure domini excluditur rerum vel bonorum in Republ. sitorum. Quin sunt *bona Domania*lia, & *publica simpliciter* ita dicta, & *privata* principis vel *patrimonialia*, in quibus omnibus vel dominium proprie sic dictum exercet, vel certe jus dominio proximum. Et primo quidem quod attinet ad *bona* principis *patrimonialia*, quæ sc. princeps titulo emptionis, cessionis, legati, donationis, permutationis aliove legibus probato, possidet, nullum est dubium, ea in vero & proprio principis dominio consistere, naturamque bonorum privatorum induere, ac ideo non minus quam alicujus privati patrimonium communibus commerciorum regulis subjici, ANT. FABER. *Lib. 7. Tit. 12. def. 1.* unde & libere princeps de iis disponere eaque alienare potest. Vid. MYLER.

de

de Princip. & Statibus Imp. P. 1. Cap. 33. §. 2. GEORG. HENR. BRÜCKNER in Tractatione Synoptica de domaniis regni Germanici Cap. I. §. 29. seqq. GUALTER GRIGGE in Dissertat. inaug. de Domatio. C. I. §. 17. OCKEL de præscript. immemoriali Cap. 3. §. 2. p. 120. & §. 6. p. 123. JO. SANDE Tr. de prohib. rerum alienat. part. 1. Cap. 6. per tot. Et huc faciunt verba HOTTOMANNI in Franco-Gallia Cap. 9. Patet, inquit, magnam esse differentiam inter patrimonium & Domanium regale: Nam patrimonium ipsius Regis proprium est; Domanium vero Regni atque ut vulgus loquitur, ipsius coronæ. Illud pleno jure Regis est, atque ideo plenam & summam ipsius, pro voluntate, alienandi potestatem habet. Hujus nuda proprietas est penes universitatem populi sive rempubl. ususfructus autem penes Regem. Qua de causa nullam illius alienandi potestatem habet. Ac plane verissima est Doctorum de hac re sententia, par idemque esse jus Regis in suum domanium, quod est viri in dotem suæ uxoris. Conf. LEHMAN in Chron. Spir. L. 2. C. 44. Possunt tamen ea, quæ a principe noviter sunt acquisita, Camerae redditibus incorporari, ita ut in posterum, domaniorum jure censeantur. Eadem enim hac parte est ratio, idem jus bonorum, quæ ab antiquo Principis fuerunt domania, & eorum, quæ recenter incorporata sunt bonis Principis. JAC. GOTHOFRED. in Comment. ad C. Th. Tom. II. p. 350. pr. quamvis quoad alienationem demum in persona successoris, non Principis incorporantis, effectum sortiantur. STRYCK. de Principe testatore c. 3. §. 10. add. BRÜCKNER de Domatio regni Germ. c. 6. §. 34. seqq. Illud adhuc tenendum, quod asserit MYLERUS in Gamologia C. 12. §. 2. Daß es fast ohnmöglich im Römischen Reich / Daß Reichs-Fürstenthümer / Graffschafften oder Herro

Herrschafften ganz und gar Lehen seyn / und nicht auch etliche gewisse eigene Dörffer und Gütther untermischt haben / so durch Kauff oder andere Weise erworben. Simili ratione & RHETIUS *ad jus Feud. L. 1. Tit. 3. p. 189. vix aliquod*, inquit, *in Germania territorium datur, cui non allodiales terræ immixtæ &c.* Cujus rei hæc est non infima ratio, quod olim pleræque Germanicæ provinciæ diversos plurimosque Dynastas complecterentur, qui proprias suas & allodiales terras haberent, a quibus postmodum Rectoribus provinciarum paulatim ad eam, qua hodie conspiciuntur, ἀκμῇ contenditibus difficile non fuit, ex variis titulis eas terras sibi vindicare. Unde & illud est, quod etiamnum hodie Principes Imperii sine speciali consensu Imperatoris, partem territorii sui libere oppignorare imo etiam alienare queant. HERT. *de superioritate territor. §. 65. add. Consilium FRANZKII*, quod *Syntagmati Juris feudalis* inseruit STRUVIUS *p. 537. seqq.*

§. XXIII.

Publica bona sunt, quæ privatos non habent possessores, nec tamen principaliter ad domanium, nec etiam ad patrimonium Principis pertinent. Huc referas loca deserta & inculta, & in genere omne spatium dominio vacuum, ex quo vel utilitas vel honesta voluptas ad Principem pervenire potest. Hæc enim ad melius sustinenda reipubl. onera, non immerito principes sibi appropriarunt, qua de re occupati sunt commentatores *ad §. 2. Inst. de Rer. divis.*

§. XXIV.

Domania autem aut *bona domanialia* dicuntur quæ proprie ad sustentationem Principis & familiæ principalis à Re-

à Republ. sunt destinata, vel Camerae redditibus noviter a principe incorporata, ut in *Spho præcedente* diximus; vocantur (a) *Tron und Taffel Güther / Cammer Güther / Cammer Intraden / Ampts Intraden / Tisch oder Taffel Güther / Küchen Güther*. Vid. LEHMANN in *Chron. Spir. L. 2. Cap. 44. & L. 4. C. 16.* SECKENDORF in *Teut. schen Fürsten Staat in additionibus ad p. 1. C. 2. §. 3. n. 7. pag. 25.* Idem *d. Tr. p. 3. C. 1. §. 1. pag. 331. & Cap. 2. pag. 337.* Nam, ut loquitur SPRINGSFELDIUS in *Tr. de Apanagiis Cap. 7. §. 30. erant ab initio in qualibet fere republ. publica bona, usibus publicis destinata, eorumque proventibus consenti principes vivebant, nec subsidiis subditos gravabant &c.* Atque intuitu horum bonorum princeps tantum instar usufructuarii consideratur; vera enim illorum proprietas reipubl. est. GROTIUS *de J. B. & P. L. 2. C. 6. §. 11. & Cap. 14. §. 2.* FRID. LUDOV. N. D. de BERGER in *appendice Animadversionum ad COCCEJI jurispubl. prud. pag. 649.* aut si dominium hic aliquod principi concedere velimus, tale tamen est, quale mariti in fundo dotali, ubi semper excepta manet potestas alienandi sine uxoris consensu. ZIEGLER in *not. ad d. l. Grotii*. Hinc bona ista domanialia dotalitiorum instar post inaugurationem, principis velut desponsationem, eidem obveniunt. PETR. GREGORIUS *de Republ. lib. 3. C. 2.* HOTTOMANNUS in *loco supra citato, aliique*. Et princeps sine consensu statuum, qui rempubl. referunt, eorumque quorum interest, ac sine manifesta utilitatis aut necessitatis ratione ejusmodi bona domanialia pro arbitrio suo alienare haud valet, quod, ut eo sanctius observet Princeps, nonnunquam cum inauguratur, jurisjurandi religione promittit, CHOPPIN. *de Domanio Lib. 2. Tit.*

1. q. indebite vero alienata vel ab ipso principe alienante, etiam si juramentum alienationi accesserit *Cap. 33. X. de jurejur.* vel ejus successore iuste revocari & reuniri possunt. STRYCK. de C. C. *Sec. 1. Cap. 3. §. 14. ibique citati.* BRUNNEM. *Cons. 1.* BRÜCKNER de *Dom. man. regni Germ. C. 10.* VASQUIUS *controvers. illustr. L. 1. Cap. 4.* Nec tamen ideo sunt prorsus inalienabilia, quin cum consensu Statuum non solum propter necessitatem, quæ legem non habet, verum etiam propter utilitatem publicam permutari, transferri & alienari varie possunt. Vid. SECKENDORF im *Teutschen Fürsten Staat part. 3. C. 4. §. 18. p. 502.* Ubi ita loquitur: Das dritte die Verkaufung eines Cammer oder dergleichen Herrschaftlichen Stück Gutes / welche zuweilen / und sonderlich / da solche Güther von Lehen Leuten heimgesallen sind / mit mehrern Nutz geschieht / als daß sich die Fürstl. Cammer mit mehrern Dienern und Aufsicht belade: zuweilen aber / wann man alte nutzbahre Cammer Güther losschlagen will / schädlich und schimpfflich / und daher wohl zu bemerken / und zu überlegen ist / auch wo möglich / im äussersten Fall / doch die Wiederlösung vorbehalten wird. Plura non addo, quia hæc quæstio propriè non est hujus loci. Unde etiam silentio prætermitto aliam quæstionem non minus celebrem, an sc. præscriptione, maxime immemoriali, domania principis à subditis acquiri possint? de qua alioquin tam variæ tamque diversæ sunt Doctorum sententiæ.

(a) Alii malunt distinguere bona *domanialia* a bonis *Camera* seu *Cameralibus*, eo, quod illa propriè annonæ & victui Principis sint destinata, unde & *bona mense* vocantur; hæc vero ex Principis patrimonio proveniunt, & non tam ad tuendum regni seu principatus statum, quam ad Regis vel Principis magnificentiam & liberali-

liberalitatem promovendam conducunt. Vid. OCKEL *de praescript. immemor. Cap. 3. §. 5. & 6. p. 122. & 123.* ab utrisque differunt *bona fiscalia* die *Steuer- und Contributions-Casse*; quoad facultatem vero alienandi conveniunt. vid. BRÜCKNER *d. l. Cap. 1. §. 32.*

§. XXV.

Objectum dominii sunt res inanimatae, animalia & jure Rom. servi, quippe qui in domini proprietate & patrimonio fuere quoad corpus & bona, & habebantur instar quadrupedum, poterantque pro lubitu perdi atque occidi. Conf. GUNDLINGIANA *part. 10. Obs. 2.* Non vero huc pertinent homines proprii in Germania, quia, licet dominis praediorum ad operas & servitia teneantur, unde eos genus esse hominum fluctuans inter servos & liberos, recte appellat HERT. *in Dissert. de homin. propr. Sect. 2. §. 2.* tamen quoad personas suas & bona, quae extra glebam possident, sunt liberi homines, & participes juris communis, quod notum est. add. MEVIUS *Tract. vom Zustand und Abforderung der Bauers-Leut.*

§. XXVI.

Effectus pleni dominii consistunt in perceptione fructuum & libera disponendi facultate de re ipsa. Dominii vero directi effectus sunt praeter spem consolidationis, in feudis fidelitas & servitia; in emphyteusi praestatio canonis, quo intra triennium non soluto, vel in emphyteusi Ecclesiastica intra biennium, amittitur emphyteusis, nisi purgata per celerem oblationem mora. *Cap. fin. X. de Locat. CARPZOV. P. II. C. 38. def. 11.* Quibus debite perpen-
cumque iis, quae de natura & effectibus imperii supra commemoravimus, diligenter collatis, difficile non est, de diversis imperii & dominii juribus judicium ferre. Per-
gendum igitur est ad Caput speciale.

CAP. II. Speciale.

§. I.

TAmetsi igitur, ut diximus, non adeo difficile sit, ex principiis generalibus, superiore capite à nobis expositis, summatim dignoscere, quam diversa sint imperii & dominii jura: tamen, cum non semel dominium cum imperio collidatur, eo quod vel jura dominii in præjudicium imperii ultra suos limites inique extendantur, vel imperium & dominium in una eademque persona conjungantur, atque sic utriusque juris fines, adfistentibus imprimis contentiosis rerum gerendarum parariis, non semper debite regantur, quod sæpe publicis turbis & dissensionibus, ne dicam bellis intestinis causam & occasionem præbere potest; hinc me operæ pretium facturum putavi, si ad abolendam omnem diffidii occasionem publicam collisionem tollendam, hoc capite speciali præcipuas diversitates jurium imperii & dominii traderem, iisdemque nonnullas controversias illustres & casus singulares subjicerem, quos secundum tradita a nobis generalia præcepta examinare animus est.

§. II.

§. II.

Prima diversitas utriusque juris in eo consistit, quod *jura imperii* competant imperanti *qua tali*, non autem sint propria privatis; (a) *jura vero dominii* sunt propria dominis quibus cunque, tam privatis, quam ipsi summo Imperanti; non quidem *qua tali*, verum quatenus privatum patrimonium seu dominium possidet, & consideratur ut privatus. Unde sequitur, cessare omnia jura imperii in illis actibus & negotiis, quæ suscipiuntur a summo Imperante non *qua tali*, sed ut a privato, v. gr. in omnibus conventionibus & contractibus, quos Imperantes ut privati ineunt, ne ipso quidem contractu feudali excepto. In his enim, cum Imperans consideretur ut pars contrahens, merito hic exulant jura Imperii, & ipsi Imperantes utuntur jure privatorum tam in favorabilibus quam in odiosis. Huc pertinet quæstio inter Doctores juris naturalis ventilata: An summus Imperans læsus ex contractu vel pacto possit se in integrum restituere, de qua Vid. GROTIUS *L. 2. de J. B. & P. C. 14. §. 1. seqq.* & PUFENDORF *L. 8. de J. N. & G. Cap. 10. §. 2. seqq.* HILLIGER *Lib. 21. Donnell. Enucl. L. 1. Lit. A.*

(a) Jura enim imperii & Majestatis proprie tantum Summo Imperanti tanquam subjecto proprio inhærent, ita ut ab illo separari & subditis *qua talibus* communicari haud possint, nec id sine implicatione dici queat: eo ipso enim, quo subdito communicantur, subditus esse desinit, & in societatem imperandi est adiutus. Quamvis vero exercitium quorundam jurium Majestatis parentibus tacite vel expresse concedi vel permitti, imo Status provinciales certo modo ad gubernaculum Reipubl. concurrere posse, multis exemplis videamus, tamen id semper intelligendum, quantum sine detrimento publicæ rei fieri & exercitium

illud extra Majestatem commode à civibus vel subditis suscipi potest, salva semper suprema inspectione imperii, qua de causa quoque à nomine jurium Majestatis vel Regalium Statibus abstinendum, ac potius concessionum, privilegiorum juriumque eximiorum titulum substituendum esse, saniores admonent. Conf. ZIEGLER de Jur. Maj. L. 1. C. 3. §. 19. 20. HORNIUS in *Jurisprud. feud.* Cap. 8. §. 3. excepta semper Superioritate Imperantis. Hinc castro in feudum dato cum omni-modà jurisdictione, hæc non privative sed subordinate concessa dici debet. Vid. Per-Illustris Consiliar. Cæsareo-Aulicus Dn. L. B. de BERGER *Part. 2. Resp. 20.* MYLERUS de princip. & Stat. Imp. C. 41. §. 7. B. Dn. HERTIUS in *Dissert. de Consult. LL. & indic. §. 22.*

§. III.

Altera diversitas est in *majori obligatione*, quæ ex imperio, quam quæ ex dominio, resultat, majorque subditi est quam Vasalli devinciendi ratio. Licet enim Domini occasione domini sui alios sibi varie obligare possint ad fidelitatem & servitia, quod in feudis fit: major tamen semper est obligatio ex imperio descendens, quippe quæ jure obsequium & parendi necessitatem, tam divino *Rom. C. 13. vers. 1.* quam humano jure subditis injungit, quibus nec in iis, quæ dura videntur, imperio se subducere fas est, modo imperata non sint verbo divino contraria; quoniam Deo magis obtemperandum est quam hominibus *Act. C. 5. vers. 20.* Vasallagium autem tam arctam obligationem non habet, imo nequidem involvit subjectionem. Unde teste ROSENTHALIO in multis Germaniæ locis nobiles & Comites Vasalli principum, etiam ratione feudorum, quæ ab Electoribus aliisque Principibus tenent, immediate subsunt Impe-

Imperatori & Imperio, nec domini feudi in eos ullam jurisdictionem exercere possunt, quam eorum, quæ ad curiam feudalem pertinent. ROSENTHAL de *feud. Cap. 5. qv. 78. n. 9. seq.* Et hinc iterum alia oritur diversitatis ratio, quod Vasalli Domino feudi tantum præstent juramentum fidelitatis, *ihrem Lehn-Herrn Treu / Hold und gewärtig zu seyn*; subditi vero homagium præstant, seu jusjurandum subjectionis, *ihrem Lands-Herrn gehorsam zu seyn*: ex quo Vasallus qua talis peccando adversus Dominum feudi, feloniam quidem committere dicitur, crimen vero læsæ Maj. ob deficientem qualitatem subditi, non committit. Et quamvis Vasalli, extra territorium Domini feudi degentes, nonnunquam Domino feudi homagium præstare teneantur, sc. ratione feudi in ejus territorio siti: tamen ratione personæ possunt esse liberi, & nemini nisi Cæsari & Imperio subiecti; quia homagium illud, generali quantumvis verborum serie conceptum, ad ea solum restringitur jura, quæ habet is, cui præstatur, & incivile foret, ex nuda illa juramenti exteriore præstatione, non inspecta conditionum adpositarum qualitate, de omnimodæ ac plenissimæ subjectionis jure judicare. SCHWEDER. *Introd. in J. P. part. spec. Sect. 2. Cap. 11. §. 2.* Unde a nonnullis homagium in *personale & reale* distinguitur, *Id. d. l.* Quod cum variis diffidiis & collisionibus ansam præbere possit, hinc ad abolendam diffidii occasionem, fidemque intemeratam dominis conservandam, non solum sollicitè prospexerunt olim Proceres & Reges Germaniæ, ut feuda non nisi subditis conferrentur. LUDER. MENCKEN in *Dissert. de Vi Super. Territor. in territoriis imperii clausis, & de discernendo ab eodem*

eodem iudicio feudali, intuitu feudi in iisdem siti, curia Domini directi relinquendo §. 8. verum & hodie in illis Germaniæ provinciis, in quibus Landsassatus plene viget, ut in Hassia, Saxonia &c. Vasalli v. gr. Saxonici, quamvis imperio immediate subiecti, imo etiam si feuda Bohemica possideant, modo in Saxonia sita, tamen etiam in personalibus ut subditi considerantur, & cum aliis subditis forum sortiuntur. Unde in territoriis clausis distinctionis illius, homagii sc. in reale & personale, nullus est usus. Vid. laudatus MENCKEN *d. Dissert.* §. 7. §. 26. & 27. ubi dicta probat & exemplis illustrat.

§. IV.

Tertia diversitas se prodit ratione *competentiæ fori*, quam homagium & subiectio generaliter fundat in omnibus causis; vasallagium vero quod ex dominio oritur, tantum in causis feudalibus. Neque enim Dominus territorialis ad Dominum feudi plus pertinere permitit, quam actus mere feudales, v. g. investituram, consensum in alienationes, de feloniam querelas, & si quæ plura ad essentiam feudi spectant, quorum tamen omnium tutamen & executiones, quæ in substantiam feudi necessariae sunt, ad dominum territorii referri solent. Tam angustis terminis est circumscripta iurisdictio feudalis, si collidere contingat cum iurisditione territoriali. Quænam vero sint causæ istæ feudales ad forum feudale proprie pertinentes, ex professo explicatum videas apud EYBEN *in peculiari Dissert.* & laudatum Dn. MENCKEN *d. Dissert.* §. 39. *seqq.* Ubi hanc regulam commendat: In dubio causam potius a iudice ordinario, quam domino & curia feudali decidendam: esse

esse enim jurisdictionem feudalem limitatam, jurisdictioni generali ordinariæ superinductam, stricti juris, ultra casus expressos non extendendam, neque, comparative ad ordinarium generalem judicem, favorabilem, sed odiosam & coercendam, regulæque tandiu inhærendum, donec doceatur exceptio.

§. V.

Ex his nunc formabimus nonnullas quæstiones illustres, quarum prima est: *an Vasallus tenea-*

tur servitia præstare domino feudi, eumque defendere contra ipsum Vasalli Dominum territorialem? quam merito negamus, quia Vasallus

majori nexu Domino territoriali obligatur ut subditus & Landsassius, quam Domino feudi ut Vasallus. *Vid. §. 3. h. Cap.* Unde ab obligatione defendendi Dominum feudi a parte Vasalli semper est excepta patria. ROSENTHAL *de feudis Cap. 8. Concl. II. n. 3.* quod in iis Germaniæ provinciis, in quibus Landsassius viget, eo usque extenditur, etiamsi Vasallus sit persona immediata, a Rege Bohemiæ v. gr. feudum tenens, si modo feudum in territorio Saxonico fuerit situm, non poterit sane Vasallus, oborto inter Bohemum & Saxonem bello, Dominum feudi Bohemum contra Saxonem defendere, sed tenetur potius servitia declinare, seque of-

E

ficio.

ficiofe excufare , quod , exemplo Schönburgicorum Comitum illustrat MENCKEN. *d. l. §. 14.*

§. VI.

Alter casus defumtus est, ex materiâ *interpretationis authentica*, quæ competit Summo Imperanti in legibus & constitutionibus ab imperio profectis MEV. P. 1. Dec. 67. & P. 7. Dec. 314. nec non in privilegiis a se vel ab antecessore concessis L. Neratius 191. ff. de Reg. J. Cap. ex parte 23. X. de V. S. Cap. cum venissent. 12. de judic. Cap. ordinarii 2. §. si vero de officio ordin. in 6. non vero in negotiis & actibus ab eodem ceu Domino directo cum Vasallo mutua voluntate initis. In his enim, quia id, de quo agitur, non dependet ab illius tantum voluntate qui dixit, sed utriusque contrahitur mutua obligatio, ex qua alteri quoque parti jus acquiritur, concurritque adeo præjudicium ejus quocum negotium per modum conventionis celebratum est, hinc non standum unius explicationi. GAMBS. in Collect. axiomat. verb. interpretatio n. 1. nec adversario in sua causa judicium, aut contra tertium sine ejus voluntate arbitrium est relinquendum L. un. ibique Salicet. C. ne quis in sua causa. Licet dominus directus, qui sibi authenticam interpretationem arrogat, simul jura summi imperii exerceat. Non enim in hoc negotio spectatur qua Civitatis ipsius personam atque auctoritatem sustinet, sed ut dominus directus, v. gr. in interpretandis literis investituræ & expectantiis, quæ in præjudicium alterius, unius partis explicationi vel interpretationi non subjacent, sed sunt objectum juris & justitiæ, ubi boni viri, h. e. judicis officium interponitur.

§. VII.

§. VII.

Alius casus occurrit in jure conducendi militem, quod competit summo imperanti vi imperii civilis in toto suo territorio, eoque & in terris nobilium, quia nec ipsi, nec eorum jurisdictioni subiecti, ab imperio liberi sunt. vid. *Cap. 1. §. 15.* Quæstio igitur oritur,

Num Principes Imperii militem quoque legere possint e numero hominum propriorum, qui ad nobiles Landsassios pertinent?

Novimus alicubi hoc in dubium vocari, ideo, quod hominum propriorum conditio propius accedat ad naturam servitutis, sitque omnino species quædam servitutis Germanicæ, quam domino territoriali non magis Nobilibus intervertere fas est, quam jus subditis quæsitum auferre. Accedit & hoc, servitia Nobilibus debita diminui per crebras conductiones militum in pagis Nobilium institutas, quo ipso succiduntur Nobilibus nervi, ipsique inutilis redduntur ad solvendas collectas, sive ordinarias sive extraordinarias, quibus ex obligatione præstitis, se reliqua belli incommoda pro se & suis hominibus propriis redemisse contendunt. Imo novimus quoque, non semel ejusmodi homines proprios jam in numerum redactos a Nobilibus reclamatos, & singulari Serenissimorum Dominorum Territorialium clementia è militia iterum dimissos & rela-

xatos fuisse. Et sane ad officium Principis pertinet, ut in legendo milite modum adhiberi curet, ne alioquin agricultura damnum patiatur, neve opificia, tyronum defectu, deserta concidant & labefactentur. Veruntamen ut hoc officium Principis generaliter ad totum, cui præsidet, territorium, omnesque subditos se extendit, ita sane ratio nulla apparet, cur debito modo in legendo milite adhibito, soli tamen homines proprii Nobilium transcribi in militiam non possint. Servitus enim Germanica longe distat à Romana, uti in *Cap. anteced. §. pen. præstruximus*, & quamvis a proprietate nomen acceperint nostri homines proprii, & quoad personalia ac corpus in proprietate dominorum esse dicantur, hæc tamen proprietas est subordinata imperio civili, cui homines proprii non secus atque alii reipubl. cives, sunt subiecti *HERT. de hominibus propriis Sect. 3. §. 2.* Vigore hujus imperii igitur Princeps quemcunque subditum, qui continetur territorio, ad varia officia obsequiaque cogere, eoque & in militiam adigere potest. *Ill. de COCCEJ. Exercitat. Curios. Vol. 1. Disput. 30. de jure sequelæ §. 16. 66.* Sentit & pater incommodum ac quoddam familiæ decrementum, cujus filius militiæ applicatur, nec tamen justam habet conquerendi causam, quia hæc est conditio eorum, qui imperio civili sunt subiecti. Cur non & nobiles sentiant ac quiete patiantur, dum eorum homines proprii pro defensione patriæ ministeriis militaribus adhibentur? Nec enim collectas solvunt, ut exempti sint eorundem pagi à jure conscribendi militis, sed pro terris suis in jugera descriptis. add. *HERMANN STAMM. in tr. de servitute personali L. 3. Cap. 23. & SECKENDORF. Fürsten Staat. P. 2. Cap. 10. §§. 8. & 9.*

(a) Huc

(a) Huc pertinet jus *sequela*, vi cuius omnes subditi Principem suum armis sequi, eumque contra hostes suos defendere tenentur. vid. SCHWEDER, *Introd. in 7. P. Part. Spec. Sect. 11. cap. 16. §. 3. & COCCEJ. in peculiari Dissert.* Hodie, ubi Principes regulariter milite mercenario utuntur, omnes subditi in bellum evocari amplius non solent, nisi in casu extremæ necessitatis. Tunc enim omnes immunitates a militia quiescunt, quod & apud Romanos obtinuit tempore *tumultus*, quæ vox pro omni motu periculoso & repentino, maxime populari accipitur. Decreto igitur tumultu a Senatu, cessabant omnes vacationes nec cuiusquam excusatio in delectu habendo admittebatur APPIAN. *Lib. 2. Belli civ.* Inde formulæ delectus sine vacatione habiti sunt apud LIV. *L. 10. cap. 21. §. L. 3. c. 28. add. BRISSON. de form. solen. Lib. 2. p. 258.*

§. VIII.

Diximus superiori Capite de feudis oblati, in qua materia iterum jura domini & imperii nonnunquam colliduntur. Offert enim se statim quæstio, quæ inter fluctuantes Doctorum sententias ex diverso imperii & domini

jure liquido decidi potest : *an possit aliquis bona sua allodialia extraneo offerre sive privato sive Principi?*

Negat hoc RHETIUS *in Comment. ad 1. Feud. 1. p. 47. seq.* ea ratione motus, quod per oblationem extraneo factam, jurisdictionis, quæ plerorumque locorum magistratibus propria est, vis impediretur. Quæ ratio maxime in Principe extraneo aliquid ponderis habere videtur, quia Jurisdictio feudalis, quam extraneus Princeps in bonis in alieno territorio sitis, vi domini directi acquirit, nonnunquam

solet esse armata , semper sane invidiosa & collidens cum jurisdictione territoriali. Unde etiam ipsi Imperatores promittunt in Capitulationibus , se prætextu feudalitatis, Status Imperii in jurisdictione sua territoriali haud esse turbaturos. Vid. *Capit. Leopoldi Art. 3. & Caroli III. Art. 1. & 15.* Enimvero, sicut non negamus , invidiosam esse & dissensionibus occasionem præbere posse oblationem extraneo , maxime Principi factam , qua de causa quoque Status Imperii lege sancita ejusmodi oblationes prohibere posse existimem , exemplo Civitatis Francofurtensis ad Mœnum, quæ sibi singulari privilegio Cæsareo eam ob rem prospexit. *Reform. Francof. p. 2. T. 3. §. 6. seq.* ita contra non putamus , jurisdictionem feudalem in aliquo territorio per se & sua natura cum territoriali, aut magistratuum loci collidere, quin cum ea stare & amice convenire possit. Competit enim tantum in causis feudalibus , quæ pauca & rarissimæ sunt , nec jurisdictionem ordinariam loco suo movent, sed ut singulares & privilegiatæ , natura sua forum quoque privilegiatum, h.e. feudale, requirunt, salva in omnibus jurisdictione ordinaria. Incommoda autem illa, quæ possunt ex ejusmodi oblatione oriri, non impediunt effectum translationis. Nulla adest lex prohibitoria. Utitur ergo suo jure offerens , dum bona sua allodialia, vi pleni domini, ab extraneo, ut feudalia recognoscit , qui per hanc oblationem nihil aliud acquirit , quam dominium directum, salvo jure imperii & jurisdictionis ordinariæ, cui illa bona etiam post oblationem semper adhuc manent obnoxia. Poterant illa qua plenum dominium in extraneum transferri , unde eadem incommoda fuissent metuenda, quidni possent offerri & cedi qua dominium directum? Cum qui potest quod majus est, censetur etiam posse quod minus

minus est. Atque ex his nunc non est difficile respondere ad quaestionem quam movet SPRENGER *in Fontibus Jurispubl. C. 25. p. 364.* an cives Imperatori bona sua in feudum dare, & rursus ab illo lege vasallitica accipere valeant? Poterunt hercle, dummodo Imperator, Capitulationis memor, praetextu feudalitatis Statum Imperii, in cuius territorio bona sita sunt, in Superioritate & jurisdictione sua non turbet. Sane si aliqua adest lex prohibitoria, de qua ab initio diximus, tunc in fraudem legis nec ipsi Imperatori cives bona sua allodialia offerre possunt, nec Imperator eadem sub lege vasallitica accipere, eo ipso enim potestatem legislativam Statuum & Superioritatem infringeret. V. B. Cancell. HERTIUS *in Diss. de Feudis obl. Sect. 2. §. 9. p. 526.*

§. IX.

Succedit alia quaestio non minus controversa, sed quae ex iisdem fontibus, de quibus haecenus diximus, omnium optime definiri decidere potest: *an bona feudalitica sint collectis & oneribus obnoxia?* (a) Negant eam Doctores communiter. MODEST. PISTOR. *Vol. II. Conf. 21. n. 30.* STRUVIUS *in S. J. F. C. 11. aph. 5. n. 161.* alique, quos magno numero allegat ESBACH *ad Carpz. P. II. C. 47. def. 35. n. 1.* tum, quod pro feudis servitia militaria praestentur, ne alioquin duplici onere graventur Vasalli, tum etiam, quod nexus vasalliticus non importet jurisdictionem & imperium

rium, vel subjectionem in Vafallis. CARPZ. *Lib. IV. Tit. 10. Resp. 70. n. 23. seqq.* Sane ex his causis defumitur fundamentum & origo immunitatis ordinis equestris, prout latius deducit HIPPOLIT. a TREISBACH *in Tr. de priv. Ord. equestr.* cum GREGOR. THOLOSANO *Syntagm. L. 3. C. 5. 15.* & GUIDONE PAPÆ *Dec. 169, 184. & 387.* Nam cum adhuc hodie, si bellum ingruat, nobiles plerumque cum equis adesse, & equites vicarios armis equisque instructos mittere teneantur. WEHNER. *in Obs. verb. Ritter-Dienst / BURGOLDENSIS ad Instr. Pacis p. 1. Discurs. 23. §. 3.* injustum est visum, ut illi, quorum majores in regno acquirendo reges juvissent, censibus & tributis, quæ ad bellum conferuntur, obnoxii essent, id quod Sebastiano Regi Nobiles Lusitani replicarunt. KLOCK *de Contrib. c. 14. Sect. 1. n. 49.* Qua de causa etiam, per observantiam & possessionem hucusque continuatam, contra immemoriam possessionem, nobiles ratione collectarum haud sunt exæquandi plebejis, nec bona eorum feudalialia in librum censualem, tanquam contributionibus obnoxia sunt redigenda; quin, sicut in omnibus actibus politicis, ita quoque in quæstionibus collectarum & contributionum, ante omnia habenda est ratio consuetudinis & observantiæ, nec unquam aliter collectæ exigì possunt, quam secundum modum exactionis de consuetudine receptum, KLOCK. *Tom. II. Cons. 85. n. 35.* cum consuetudo in collectis omnino sit attendenda. KNIPSCHILD *de Privil. nobil. Lib. 3. c. 7. n. 287.* Quæ omnia ita vera sunt, ut immunitati Nobilium quoad bona feudalialia nihil quicquam præjudicet, si vel semel quis collectas solverit, nam deducente BIEDENBACHIO *quæst. nob. 13.* non ideo ad eas in posterum quo-

quoque solvendas tenetur, indem einer von Adel / wann er etwas an Steuern bezahlt / ihm nicht anders als in der Auslag præjudiciret / es wäre dann / daß er solches 30. Jahr lang nacheinander continuiert hätte. FESTASIUS *de æstimo. cap. fin. n. 31. & seqq.* Weilen in reiterabilibus durch einen actum ihm einstünftig niemand præjudiciren thut. ALEX. *Consil. 93. Vol. 2. & Cons. 33. n. 4. Vol. 5.* MENOCH. *Rem. retin. poss. c. 5. n. 59.* Ein anders aber wäre es in denen Dingen / welche sich nicht wiederhohlen oder wiederruffen lassen / als wann einer gestattet hätte / daß seine Güther geschätzt würden / in welchem Fall er die Freyheit verlieren thäte. VASQUIUS *Controv. illustr. Lib. 2. Cap. 64. n. 5.* PAPÆ *Dec. 387. n. 1.* aliique apud laudatum *Biedenbach. d. l.* Vnde etiam bona nobilium feudalialia dicuntur Frey-Adeliche Ritter-Güther.

(a) De nobilibus enim, qui Vasalli non sunt, & bona tributaria possident, quin realibus patrimoniorum oneribus tam ordinariis quam extraordinariis non minus quam plebeji aggregentur, dubium non est CARPZ. *Lib. IV. Tit. 10. Resp. 70. n. 18. cum allegatis.* MEV. *p. 4. Dec. 33. n. 1. & 2.*

§. X.

Ea quæ hætenus profusius a nobis proposita fuere, intelligenda sunt de immunitate prædiorum feudalium a collectis ordinariis. Qui vero a collectis ex traordinariis, h. e. quæ ob repentinam calamitatem, vel reipubl. necessitatem, casumque extraordinarium indicuntur, feudalialia quoque prædia immunia esse existimant, nã, illi non tantum communi Doctorum calculo destituuntur, vid.

SPEIDEL. *in Spec. verb. Steuer*/HEIGIUS p. 1. qu. 18. n. 23. *seqq.* MEVIUS p. 4. D. 33. verum, nostro quoque tenui iudicio, longe a vero abluunt. Nec quicquam movent rationes *Ipso precedente* in contrarium propositæ. Cedo enim, pro feudis servitia militaria præstari. Verum hoc tantum fit in compensationem beneficii accepti, & exiguntur servitia jure domini directi: collectæ autem profiscuntur ab imperio, & indicuntur a Domino territoriali, non qua est Dominus directus, sed vi imperii & superioritatis (a). Largimur ulterius, nexum Vasalliticum non involvere subjectionem. Ideo tamen contractus feudalís non excludit omnia jura imperii: nec per illius constitutionem dominus directus juribus imperii & superioritatis renunciare voluit. Non igitur hic loquimur de Vasallo, qui non simul sit subditus, sed de Nobilibus Landsassis, qui superioritatem Domini territorialis recognoscunt. Eos sane, qua sunt subditi, ab omni tributorum præstatione, etiam extraordinaria nulla ratio juris liberare potest, ne videantur acephali, h. e. sine capite vel domino, *cap. cum non liceat XII. de Præscript.* Adeo enim ejusmodi onera in utilitatem reipubl. subditis imposita, ipsum nexum civilem & formam constituendæ reipubl. ingrediuntur, ut sine iis respubl. conservari nequeat. TACIT. L. 4. *histor.* & L. 13. *Annal. Nov. 194.* add. BÖHMER. *in Introduct. ad Jus publ. Univ. Part. spec. Lib. II. cap. 9. §. 5. not. ** p. 547. maxime ratione bonorum immobilium, tum quia illa majus præ mobilibus, quæ sc. tempore belli in alia loca transportari queunt, præsidium requirunt, tum quia ex illorum dominio facilius dominorum facultates æstimantur, eoque magis censentur oneribus

bus publicis subiecta esse. *Tot. Tit. C. de his qui a princip. vacat. accep. ibique DD. LYNCKER. Vol. I. Resp. 25. n. 8.*

(a) In illis enim Imperii provinciis, in quibus hodie nulla amplius servitia militaria a Vasallis præstantur, quod sane infrequens haud est, manifesta adest ratio, cur Nobiles loco servitiorum majoribus quoque collectis onerari possint. Plane sicut *Steuæ*, seu collectæ ordinariæ successerunt in locum juris sequelæ. Nam antiquis temporibus incognitæ quoque fuere in territoriis Statuum *Steuæ*, eo quod subiectio potissimum in sequela consisteret; Principibus redditu suo Camerali tantum utentibus. Postquam vero rarior usus sequelæ esse cœpit, collectarum ratio in necessitatem abiit, & in potissimum argumentum subiectionis cessit, teste LYNCKERO *Dissert. de catastribus c. 6. §. 3. p. 102.*

§. XI.

Atque in eo nobiscum conveniunt Doctores ad unum omnes. Quod vero jus illud imponendi prædiis feudalibus collectas extraordinarias restringant ad casum summæ & extremæ necessitatis *HEIG. 2. qu. 18. n. 23. STRUV. in S. I. F. c. 11. aph. 5. n. 16.* aliique, in eo videntur juribus Principum nimium derogare. In casu enim extremæ necessitatis potest Princeps dominia privatorum intervertere, eorumque bona usibus publicis adhibere: hæ vero collectæ, quamvis intuitu bonorum allodialium, & perpetuæ, seu quotannis recurrentis præstationis, dicantur extraordinariæ; tamen ab Imperantibus jure imperii ordinario imponuntur, dummodo casus reipubl. incon-suetus emergat, qualis est pro solvendo aere alieno totius prouinciæ nomine contracto, item, pro emendo castro, aut si subsit vis belli, vel Dominus ab hostibus sit captus:

si pontes, si viæ publicæ sint instruendæ, aut reparandæ: si pro communi provinciæ defensione fortalitium extruendum, turres, aggeres aut miri reficiendi, SCHWEDER *Introd. J. P. Part. Spec. Sect. 2. cap. 15. §. 3.* ROSENTHAL *de feud. p. 1. C. 5. Concl. 73.* GAIL. 2. *Obs. 52.* KNIPSCHILD *de Jur. Civit. Imp. C. 7. n. 15.* item si status Principis sit conservandus, vel quoties necessitas urget, utilitasque publica deposcit, ex sententia in Camera *Imp. anno 1556.* in causa Comitum Hanovienfium contra N. N. lata, qua pronunciatum, daß Sie die Unterthanen / zu des Orts fürfallender Nothdurfft und erheischenden Nutzen / mit ziemlichen und gebührlichen Schatzungen und Anlagen zu belegen Macht hätten. SCHWEDER. *d. l.* Sane enim hæ collectæ extraordinariæ præcise casum extremæ necessitatis haud requirunt, quippe qui fundat imperium extraordinarium, quod dominium eminens doctores vocant Ill. BÖHMER *in introd. ad l. P. U. d. p. 547. lit. x.* Licet vero materia collectarum extraordinariarum pertineat ad conventus provinciales, in quibus a Principe necessitas proponitur, & cum Statibus provincialibus deliberatur, superque quantitate collectæ statuitur & convenitur, vid. BOCER. *Tr. de Collectis c. 4. n. 8. & n. 23.* STRUV. *S. J. F. cap. 6. Aph. 21. in fin.* FRANZK. *Lib. 2. Resol. 15. n. 48.* tamen solis statibus aut nobilibus non competit examen, an tanta sit necessitas reipublicæ, ob quam collecta extraordinaria subditis sit imponenda. Hoc enim judicium Principis est, cui reipublicæ cura incumbit, aut, si refractarii sint Status, putentque sibi contra privilegia legitime quæsitæ, contra pactorum & reversalium fidem succidi nervos, & immodicis ac minus necessariis collectis

Etis necessarium sanguinem abduci , pro ea , in qua vivimus , Imperii forma , judicium compedit Cæsari , & summis Imperii dicasteriis. Vnde Imperator ad Statuum Imperii petitionem , desiderantium Constitutionis *R. I. noviss.* §. **Und gleichwie/** &c. (quam infra §. 17. producemus,) extensionem , etiam adversus eos subditos , qui privilegium exemptionis , pacta & reversales oppone-
re possunt , declaravit , in Resolutione Cæsarea , quam §. 16. inferemus , daß sie darin nicht willigen könnten / sondern daß die Churfürsten und Stände / so ein mehreres / als in dem vorangezogenen §. **Und gleichwie/** &c. begriffen / gegen ihre Unterthanen / und Landsassen rechtmäßig hergebracht / darben gehandhabet ; hingegen die Mediat-Stände Landsassen und Unterthanen bey dem / wessen sie berechtiget / und wie es bis dato observiret worden / in alle wege verbleiben / und wenn sie gravirt / in summis Dicasteriis gehöret werden solten. Habent tamen Principes vel Status Imperii in exactione necessariorum collectarum , semper fundatam intentionem ex jure imperii & superioritatis , nec non ex Comitiali Decreto , de quo diximus , ortam. Unde querelis ea de re ad summa dicasteria delatis , quoniam subditi , ut infra demonstrabimus , non possunt esse in possessione omnimodæ exemptionis , quam primum Principes justam exactionis causam probaverint , Landsassibus eorum & subditis ante omnia per sententiam injungendum , ut salvis juribus petitorii , secundum Constitutionem Recessus Imperii collectas patienter inferant , nec summa Imperii Tribunalia , ad solam instantiam Statuum , Mandata aut Protectoria decernere possunt , donec inter disceptantes partes causa de-

bite

F 3

bite sit discussa, subditorumque exceptiones libertatis, pactorum, reversalium, redemptionis aliaque fuerint examinata, quorsum pertinent §. 19. Capit. Caroli VI. Imp. Wann auch Land-Stände und Unterthanen wider ihre Obrigkeit Klage führen / so sollen und wollen Wir / insonderheit wann es die Landesherrliche Obrigkeit und Regalien / als in specie die jura Collectorum, Armaturæ, Sequelæ, Lands-Defension, Besatzung der Bestungen und Unterhaltung der Guarnisonen / nach Inhalt des Reichs-Abschieds de anno 1654. §. und gleichwie 2c. und dergleichen betrifft / ad nudam instantiam subdito-subditorum keine Mandata noch Protectoria ertheilen / sondern nach Inhalt jetztgedachten Reichs-Abschieds §. Benebenst sollen Cammer-Richter 2c. und §. Was dann Chur-Fürsten / Fürsten und Stände 2c. zuförderst die Austrag in acht nehmen / wo aber die Jurisdictio fundiret / dannoch ehe und bevor die Mandata ergehen / die beklagte Obrigkeit mit ihrem Bericht und Gegen-Nothdurfft zuförderst vernehmen (Gestalt bey dessen Hintersbleibung ihnen verstattet und zugelassen seyn soll / solchen Mandatis keine parition zu leisten) und wann also dann sich befinden würde / daß die Unterthanen billige Ursach zu Klagen haben / dem Process schleunig / doch mit Beobachtung der Substantialien / abhelffen / insonderheit gleichwohl S. Z. NB. zu schuldigem Gehorsam gegen ihre Obrigkeit anweisen.

§. XII.

Illud vero hic controverti videas, an hæ collectæ extraordinariæ a summo Imperante, pacto cum Statibus inito,

inito, vel penitus remitti, vel saltem ad certam summam vel quantitatem restringi possint, ita quidem, ut, quantacunque etiam necessitas, aut quam improvise casus emergat, Status & subditi nulla ratione ultra conventam & legibus fundamentalibus semel stabilitam summam, collectarum nomine quidquam impendere teneantur? Prius vel ideo affirmandum esse videbatur, quod Princeps pacta cum subditis, iis de causis legitimoque modo inita, non minus servare teneatur, ac si cum extraneis contraxisset. Vnde etiam iusta & ipso jure naturali obligatoria, nec citra perjurium infringenda sunt illa pacta, quibus Imperantes omnimodam libertatem subditis largiuntur, ita ut ex subditis Magistratus emergant, auctoritate & imperio pristino domino vel pares, vel sane haud multum inferiores, vinculo subjectionis penitus soluto, quod exemplo Batavorum, Helvetiorum aliarumque liberarum rerum publ. illustrari potest. Quo & pertinet, quæ BOECLERVS ad Grot. *de J. B. & P. L. 2. c. 4. §. 4.* ex Isole crate adducit. add. BARTHOLDI in *Dissert. de necessitate edendi titulum possess.* Cap. 6. §. 95. apud FRISE in *Corp. Juris Domaniæ. part. 3. p. 161.* SCHLOSSER in *Dissert. de Præscript. Regalium, ad Jura Subditorum non pertinente.* Cap. 3. th. 15. apud laudatum FRISE *d. l. p. 191.* Qui vero potest quod majus est, nempe pacto cum subditis inito eos liberos & sui juris efficere, is quoque poterit quod minus est, nempe conservata prisca subjectione, omnimodam subditis exemptionem & immunitatem à Collectis concedere, etiam iis, quæ extraordinariæ vocantur & penduntur tantum in casu improvise necessitatis. Posterius vero minus dubii habere videtur, ideo, quod tali pacto
vel

vel privilegio subditi se penitus ab obligatione collectarum haud subtrahant, sed tantum, adversus nimias & mordentes exactiones, in pacto & jurata fide Imperantis praesidium quaerant. Et sane *posterius* hoc ego quoque intrepide affirmare ausim, si modo necessitatis reipubl. & improvifi casus certam determinationem admitterent. Quam varia vero sunt pericula, quam subitaneæ rerum conversiones, improvifæ necessitates, quæ certam & immutabilem mensuram ac determinationem non recipiunt. Unde etiam generaliter omnibus pactis subest hæc tacita clausula, *rebus in eodem statu manentibus*. GROTI. *de J. B. & P. L. 2. C. 16. §. 25. juncto §. præced. 23.* PUFENDORF. *L. 5. de J. N. & G. C. 9. §. 10. add. JO. LEIB. Resp. 39. p. III. seqq.* Ubi Civilistarum eam in rem asserta cumulat. Quod ad pacta quoque Principum cum subditis inita recte applicat RHETIVS *de Litteris inform. C. 2. n. 25.* Nam & illa, si status rerum ob quas, vel quarum intuitu pactum initum est, mutetur, ipsa intereunt aut saltim immutantur. Si igitur Princeps, cui cura Civitatis incumbit, talem status mutationem, tam improvifam necessitatem Statibus Provincialibus probaverit, tum sane Princeps, nullo obstante pacto collectarum restrictivo, nullis obstantibus reversalibus, poterit summo jure, & illæsa conscientia, majorum collectarum quantitatem in diæti provincialibus à Statibus suis ad ferenda reipubl. onera exigere, quam quæ pactis & reversalibus Principis antea fuerat determinata, nec debent Status provinciales, si vident pacta mutari & aliter rebus publicis consuli debere, necessitatibus reipubl. se subtrahere, ne vel vinculum civile penitus distrahatur, vel dignitas principa-

cipalis vilescat, aut salus Reipubl. in discrimen deducatur.
 Conf. HORN. *Jur. publ.* C. 61. §. 17. Quoad *præ* ve-
 ro ex iis, quæ §. 6. *hujus cap.* jam dicta sunt, pa-
 tet, quam indissolubili nexu ipsius reipubl. forma &
 essentia ac tributorum necessitas sint conjuncta, ita ut
 sacris tributis non illatis, ut loquitur Imperator in *Nov.*
 149. impossibile sit rempubl. conservari. Quemadmo-
 dum igitur, si cum pacto collectarum remissorio omni-
 moda liberatio a nexu & vinculo civili sit conjuncta, &
 qui hæcenus subditi fuerunt, pro libero populo simul
 declarentur, id omni jure validum esse, nemo negat:
 ita e contrario, salvo manente vinculo, omnimoda libera-
 tio & immunitas à collectis, etiam extraordinariis, in
 æternum concedi a Principe cum effectu haud potest,
 quia tale pactum involveret manifestam implicationem,
 eoque fides adversus Principem, pietas adversus patri-
 am & omne vinculum civile destrueretur. Atque huc
 pertinent vulgares regulæ hermeneuticæ: immunitatem à
 collectis alicui concessam tantum intelligendam esse de
 collectis ordinariis, non extraordinariis. MYLERUS
de Stat. Imp. Cap. 62. ZIEGLER, *de jur. Majest. Lib.*
 2. C. 2. §. 59. aliique plures, quos allegat BARBO-
 SA *locuplet. voce immunitas. ax. 1.* & immunitatis con-
 cessionem, quæ salutem reipubl. vel casum periclitantis
 communitatis non excipit, in se esse nullam. BARBO-
 SA *d. l. ax. 22. edit. noviss.* Nec, ut existimo, un-
 quam fuit civitas, in qua omnes collectæ subditis simpli-
 citer fuissent remissæ. Nam quæ de Slavis, (a) aliisque
 etiam genuinis Germaniæ populis memorant nonnulli, ea
 haud quaquam de legalibus & summo Imperanti ad tu-
 endum imperii vinculum debitis collationibus intelligen-

da sunt ; verum potius de insolitis ac indebitis exactio-
nibus , quas , post conversam ad Christianorum reli-
gionem Slaviam , omnis Slavorum & Obotritorum terra
Episcopis suis pendere cogeatur. Ut nihil nunc de eo
commemorem , quod , quæ de immunitate & exemptio-
ne veterum Germaniæ & Slaviæ populorum apud Scripto-
res mediæ ævi consignata reperiuntur , omnia ad lene & exa-
ctionum omnium propemodum nescium imperium prisco-
rum temporum sint referenda , quæ , ut antea demonstravi-
mus , ad mutatum rerum publ. nostrarum statum hodie ap-
plicari haud possunt. Adde & hoc , ipsos quoque Slavos ,
si recte inspiciatur *Helmoldi* locus , haud obscure confite-
ri , se aliis legitimis Principum suorum collationibus ju-
giter jam oneratos esse , quarum oppositu ab illegitimis sa-
cerdotum & Episcoporum exactiōibus se liberare con-
tendunt

(a) Huc pertinet HELMOLDI locus in *Chron. Slav. Lib. 1. cap.*
18. n. 2.3. p. 54. seq. Unde Principes Winnulorum ad colloquium e-
vocati sunt , & interrogatione habita , quare pontifici legitimam
subtraherent annonam , illi pretendere cœperunt varias exactiōum
gravedines , expedire sibi egredi terram potius , quam implicari
majoribus vectigalium pensionibus. Considerans ergo Dux , non
posse instaurari Ecclesiastica jura secundum eam formam , qua
fuerant tempore magni Ottonis , petitione adhibita vix obtinuit ,
ut de qualibet domo , paupere vel divite , per omnem Obotrito-
rum terram , duo nummi Pontificalibus solverentur impensis &c.

§. XIII.

Quodsi igitur pacto expresso seu privilegio omnimo-
da exemptio , & immunitas ab omnibus collectis in æter-
num acquiri haud potest ; multo sane minus per præscri-
ptio-

ptionem, licet immemoriam, acquiri ea poterit. Quamvis enim me non lateat, quantam vim & potestatem communiter præscriptioni immemoriam Doctores pragmatici attribuere solent, quod sc. per eam acquirantur, quæ naturaliter acquisitioni non subjacent, BRUNNEM. *Consf.* 162. n. 412. & non solum æquipolleet contractui seu pacto, CRAVETTA *Consf.* 10. n. 11. NÖE MEURER. *von Jagd, Forst, und Wasser: Recht P. VII.* apud FRITSCH. *P. 1. Corporis juris Venatoris Forestalis p.* 501. habeatque vim tituli legitime constituti, ita ut nulla tituli probatione egeat, ac proinde idem operetur, quod speciale privilegium, ex certa principis scientia concessum, adeoque tali tempore probato, dominium quoque probatum esse censentur, immo nec admittatur probatio in contrarium, *cap. super quibusdam 26. X. de V. S.* FELINVS. *in cap. Accedentes. de Præscript. in 6.* VIVIUS *de commun. opinion. L. 1. Opin. 242.* VASQUIUS *Contrav. Illustr. L. 2. C. 81. §. 13. p.* 634. GOZADINUS. *Consil. 8. n. 37.* MASCARD. *de Probat. Vol. 3. Conclus. 1220. n. 6. 7. & 8. p.* 576. CARPZOV. *L. 1. Resp. 38. n. 9.* verum quod etiam e medio tollat omnem juris resistantiam, & præstantior judicetur privilegio. MOLINA, *de Majoratu. Diss. 584. n. 3.* BERTRANDUS, *P. 1. vol. 2. Consf. 314. n. 5.* CACHE-RANUS, *Consf. 34. n. 45.* ac omnem suppleat defectum, illudque, quod nullum alias judicatur, vel irritum & invalidum est, firmet, corroboret validumque reddat, BALBUS, *de Præscript. P. 1. Q. 6. n. 8.* VASQUIUS. *c. l. Lib. 2. Cap. 81. n. 16. & 17. p.* 636. quorsum etiam illud pertinet, quod censeatur sufficere ad acquirenda jura Majestatica & Regalia majora, superioritatem territoria-

lem, ipsumque territorium, & reservata Cæsaris; arg. *R. 1. August. Ao. 1548. §. 56.* Wann auch ein Ausgezogener &c. & §. 64. Wo aber innerhalb Menschen Gedenscken &c. LUDOLPH. HUGO. *de Statu Reg. Germ. cap. 6. §. 25.* BERLICH. *P. II. Concl. 8. n. 15. & 16.* KLOCK. *de Contribut. cap. 3. §. 131. seqq.* ubi farrago testium, quibus addi possent plures, si opus esset: attamen, quia in præcedentibus jam demonstravimus, quam inseparabiliter tributorum collationes cum ipsa subjectionis natura & reipubl. forma sint connexæ, adeo, ut & jure civili nullius temporis præscriptio a tributis aliisve collationibus publicis in futurum liberare possit, *L. 6. C. de Præscript. 30. vel 40. annor. Nov. 30. C. 7. pr. L. 6. C. d. Oner. publ. & L. 23. C. de SS. Eccles.* Hinc multo minus omnimoda libertas, etiam quoad collectas extraordinarias, in æternum subditis præscriptione acquiri potest, quod & confirmant ENENCKEL. *L. 2. de Privil. c. 5. §. 68.* SUTHOLD. *Dissert. de jurisdictione 4. n. 410.* BODINVS. *de Republ. cap. 9. n. 126. & cap. 10. §. 149.* LYNCKER. *de Catastris. cap. 6. §. 3.* Pluresque alii apud VIETOREM *de exemptionionibus Imperii cap. 13. p. 59. & 60.* BARTHOLI *d. l. cap. 6. §. 94. p. 161.* Atque ita etiam respondit amplissima Facultas Juridica Gießensis, ad requisitionem vicinæ cujusdam Communitatis, adversus proximam ei civitatem, quæ a certis collationibus se eximere conabatur. Responsum ipsum, quoniam hanc materiam eximie illustrat, D. Præses hoc loco inferendum esse haud inconveniens judicavit.

Ra-

Rationes Dubitandi.

S nun wohl die Meinung derjenigen Rechts-
gelahrten / welche / daß eine Befreyung a col-
lectis per præscriptionem acquirere werden kön-
ne / behaupten wollen / in den Rechten gegründet zu seyn
scheinen dürfte / wann rechtlich betrachtet und erwogen
wird / 1.) daß sowohl libertas a qualibet servitute , als
die immunität a vectigalibus und andern præstationibus
per præscriptionem wohl inducirt werden möge.

L. 4. C. de præscript. 30. vel 40. annos.

L. fin. C. de feud. Rei priv.

L. fin. C. de feud. patrim.

mithin 2.) nicht abzusehen / warum von dieser Regel
die Contributiones oder Collectæ ausgenommen seyn sol-
ten? da doch 3.) die Dissidentes selbst eingestehen müssen/
daß das Jus collectandi præscriptione acquirere werden
könne. Ergo multo magis immunitas a collectis , præ-
sertim cum favorabilior sit præscriptio libertatis contra
servitutem , quam præscriptio servitutis contra libertatem,

Arg. L. 47. ff. obl. & act.

L. 99. de V. O.

L. 33. de Refud.

& res facilius ad primævam naturam revertatur,

L. 27. §. 2. ff. de pact.

hominespue liberi edantur , nec nascantur ut compellan-
tur onera subire.

Surdus Consil. 234. n. 39.

prout ex his aliisque argumentis præscriptionem immuni-
tatis a collectis defendere solent Dd. communiter

Vid. Merckelbach in Cons. I.

Klock tract. de Contribut. subnexo.

4) niemand in Zweifel ziehet / quod immunitas a collectis privilegio acquiri possit. Ergo & praescriptione, praesertim immemoriali, quippe quæ instar privilegii est, habens vim tituli, legis, & constituti

L. 3. §. 4. ff. de aqua quotid.

Cap. 26. X. V. S.

Carpz. lib. 1. Resp. 38. n. 9.

Aymon Gravetta de antiq. temp. part. 4. Cap. absolutis differentiis n. 9.

Vultejus Vol. 2. Cons. Marp. 30. n. 176.

5.) Die ex vetustate temporis herrührende praesumption in ipso jure naturæ gegründet ist / und daher auch summus imperans solche wieder sich gelten lassen muß / quippe qui etsi civilibus, non tamen naturalibus legibus solutus est.

Dn. Bæhmer ad X. L. 2. tit. 26. §. 45.

De tanta enim ac pene infinita, hominum memoriam excedente antiquitate, aliud, etiam contra principem, credendum non est, quam quod legitimus titulus praecesserit

Rocca disput. Jur. select. vol. 1. cap. 7. n. 17.

quia praescriptio hæc habetur pro veritate

Besold. Consil. lib. 279. n. 17.

Daher auch 6) beynähe communis DD. opinio der widerigen Meynung entgegen stehet / contra communem autem opinionem judicare est contra stimulum calcitrare

Pistor. observ. 227. n. 56.

und wann gleich 7.) in definiendo tempore die Doctores sehr discrepiren / also / daß etliche 30. etliche 40. Jahr

Myns.

Myns. Decad. 15. Resp. 1. n. 55. & seqq.
etliche 100. Jahr / etliche aber tempus immemoriale er-
fordern.

Struv. Ex. 43. th. 24.

*Tabor. de Metat. part. 3. Sect. 2. c. 1. §. 8. vol. 1.
tractat. p. 78.*

Dennoch dieser Dissensus durch die beyhm Tabore allegat.
loco §. 11. befindliche distinction leichtlich bengelegt
werden kan / ut scil. regulariter præscriptio temporis lon-
gissimi 30. vel 40. non sufficiat.

L. 6. C. de præsc. 30. vel 40. ann.
sed desideretur tempus immemoriale.

L. fin. C. de fund. Rei privata
prout & hoc diferte volunt leges Imperii

R. 7. de anno 1548. §. und soll unser 1c. ibi. Ob
einer des Reichs Anschlag befreyet / darwider
wie in solchen Fällen recht ist / præscribiret 1c.
item §. Wenn auch ein ausgezogener Stand /
versic. im Fall daß ein ausgezogener Stand o-
der ausziehender Stand anführen wolte / daß
er des Reichs Anschlags und Hülffe privilegirt
sey / oder wider des Reichs Anschlag und Hülff-
fe præscribirt habe.

in quibus & quomodo comparata esse debeat præscriptio
determinatur.

Verbis: Wo innerhalb Menschen-Gedencken der
ausgezogene Stand dem Reich gesteuert hätte /
vermittelst rechtlicher Erörterung der Steuer
nicht befreyet seyn.

Ergo argumento a contrario sensu desumpto , si non qua-
dra-

dragenario , tamen immemoriali tempore immunitas a collectis præscribi potest , imo & præscriptio quadraginta annorum aliquando admittitur , quia si aliquo modo titulata sit possessio immunitatis , brevioris quam longissimi temporis præscriptionem sufficere docet.

Mev. p. 2. d. 210.

Brunnem. ad L. 1. ff. de offic. præfect. urb.

Welches dann 8.) noch so viel leichter von statten gehet / wann die Güter auff welche die Befreyung prætendiret wird / niemahlen in Steuer-Anschlag gebracht worden ; indeque casu toties & vel singulis Steurarum terminis occurrente , nil tamen ab illis exactum sit.

Lyncker Dissert. de Catastris C. 6. §. 3.

Rationes Decidendi.

Dannoch aber und dieweil 1.) in dergleichen Fällen / wo ein solcher conflictus Doctorum anzutreffen / kein ander Mittel fürhanden / als daß man nicht sowohl auff die Opinion derer wankenden Doctorum , unter denen kein Theil in solchen zweiffelhafften Fragen zur Krafft Rechtens gedeihen mag / als vielmehr auff die Festigkeit der gemeinen Rechten reflectire / anbey die bey dem facto einschlagende Umstände fleißig in Betrachtung ziehe / 2.) nach denen gemeinen beschriebenen Rechten aber mit besserem Grund zu behaupten stehet / daß von solchen præstationibus , worüber gegenwärtig litigiret wird / durch die præscription , cujuscunque temporis illa demum sit , keine Befreyung erhalten werden könne / gestalten 3.) solche onera publica , die zum Nutzen und Besten der republic angesetzt werden / ipsum nexum civilem & formam con-

constituendæ reipublicæ , also und dergestalt zum Grund haben / daß kein Unterthan sich entbrechen mag / zu Bestreitung derjenigen Ausgaben / welche / sowohl in Kriegs- als Friedenszeiten / zu Benbehaltung dieses nexus ohn- umgänglich nöthig sind / mithin 4.) Gleichwie die Obrigkeit die Regul vor sich / und zum Grunde hat / omnia subditorum bona , præsertim immobilia , tum quia majus præ mobilibus , quæ tempore belli in alia loca transportari queunt , desiderant præsidium , tum quia ex illorum dominio facilius dominorum facultates intelliguntur , oneribus publicis subiecta esse :

t. t. C. de his , qui a princip. vacat accep. ibique DD.

B. de Lyncker V. l. Resß. 25. n. 8.

Also hergegen 5.) ein Unterthan / so eine exemption fürschiebet / in facto exceptivo sive exceptione a regula versiret ; 6.) eine solche exceptio a regula aber justam causam , quia regulæ tenaciter inhærendum , cum regulam pro se habens jus certum habere dicatur , donec probetur contrarium ,

Tabor & Barbosa in Thesaur. Locuplet. Voc. regula.
eandemque vel necessariam , qualis est paupertas , cujus obtentu , si modo vera sit , quilibet excusatur

L. 10. §. 3. ff. de vacat. mun.

minime namque inopes onera patrimonii non habendi sustinent

L. 4. §. 3. de muner.

& inanis utique est actio ob debitoris inopiam.

L. 6. ff. de dol. mal.

vel voluntariam supponeret. 7.) Die exemptio ob causam voluntariam nicht a facto ex parte liberati seu exem-

pti, sondern vielmehr a facto a liberante suscepto, sive a privilegio ihren Ursprung haben muß/ mitfolglich nicht per præscriptionem, quæ a facto liberati initium habet, quando videlicet quis per aliquod tempus oneribus publicis se subtrahit, obtiniret werden kan / quemadmodum enim alias nemo facto proprio se liberare potest, ita multo minus is, qui per aliquod tempus se subduxit obligationi contribuendi generali, facto hoc suo solitario sibi ipsi libertatem constituere potest. 8.) Die Vetustas temporis hier niemanden zu statten kommen kan / nachdem in denen Rechten ausdrücklich versehen / quod prolixitas temporis nunquam publico nocere debeat,

L. 9. ff. de usurp. & usucap. ibi: exceptis rebus publicis populi Romani.

Nov. 30. cap. 7. in pr. ibi: nulla temporis præscriptione ei opponenda

9.) auch die præscriptio, ceu repertum Juris Civilis, in præjudicium ipsius principis, qui auctor juris civilis est & commodorum publicæ rei, von einem Unterthan um so weniger angezogen werden mag / weil in diesem Stücke sowohl in denen civil- als canonischen Rechten verordnet ist / quod omnes possessores prædiorum, non obstante cujuscunque temporis præscriptione, ad solvendas quascunque publicas collationes compellendi sint.

L. 6. C. de præscr. 30. vel 40. ann. L. 6. C. de oper. publ. L. 23. C. de S. S. Eccles.

Can. jubemus. 16. caus. 16. qv. 4.

B. de Lyncker V. 1. Resp. 25. n. 12. & 13.

& quanquam alias digna vox Majestate Regnantis sit, legibus se alligatum profiteri

L. 4. C. de LL.

non

non tamen nimis id extendendum etiam ad eos casus, in quibus subest manifesta disparitatis ratio inter principem & privatos, quam hic subesse nemo non videt, cum enim obligatio privatis debita, causam perpetuam non habeat, silentium eorum per tanti temporis spatium durans, pro tacita remissione juris competentis haberi utique potest, quemadmodum & ob eandem rationem ipsius Principis res, quæ scil. in patrimonio ejus privato sunt, præscriptione 40. annorum acquiri possunt.

L. fin. C. de fund. Reipriv. L. fin. C. de fund. patrim.

B. de Lyncker d. Resp. 25. n. 10.

At longe alia est ratio collectarum publicarum, quarum intuitu, conniventia principis, pro facto eximendi aliquem a necessitate solvendi eas imposterum propterea haberi nequit, quod causa exigendarum collectarum sit perpetua, tandiu durans, quamdiu durat nexus ille civilis, virtute cujus novum quolibet tempore argumentum poscendi tributum, novaque obligatio solvendi oritur, & cum in quolibet, qui subditum se profitetur, subjectio quotidie constituatur, hinc quemadmodum de habitatione constitutum est, eam non utendo amitti haud posse,

L. 10. pr. de us. & habit. junct. L. 10. de cap. min.
eo, quod hodie, inhabitare queat qui per 40. annos & ultra non inhabitavit; quemadmodum porro legata illa, quæ annua sunt, eo, quod singulis annis nova debeantur, & in effectum adeo non unum legatum sed plura sint,

L. 4. de ann. Legat.

præscriptioni non nisi quoad præteritum obnoxia fiunt, nec ea quæ futura adhuc sunt, quorumque causa nondum existit, præscriptione extinguere possunt,

L. 7. §. fin. C. de præscr. 30. vel 40. annor.

& quod propius facit, sicut princeps homagium a subditis illis exigere potest, qui vel nunquam illud, cæteris præstantibus, præstiterit,

Mev. Consil. 102. n. 82.

sicut denique nullus fundus oneri de novo & legitime imponendo se subtrahere potest specioso prætextu, quod ab ejusmodi nova collecta vetustatis præsidio defendatur: ita ex eadem ratione princeps subditum omnem, ad consuetas etiam collectas quodocunque & non tantum ad insolitas adigere potest, quippe quod in potestate principis ejusque arbitrio ex natura imperii seu principatus repositum est.

B. de Lyncker d. Resp. 25. n. 10.

10.) Dieser Meinung auch andere Rechtsbewährte ICti bestimmen

Carpz. P. 2. C. 2. def. 2. ipseque

Brunnem. C. 5. Dec. 80. n. 3.

Vid. B. de Lynck. c. l. n. 14. seqq.

Welche 11.) Dadurch noch mehr bekräftiget wird / quod quælibet præscriptio in præscripturo possessionem vel quasi juris, quod præscripturus est, desideret, subditus autem qua talis consistere non possit in quasi possessione libertatis ab oneribus publicis, indeque non possit unquam tempore aliquo immunitatem acquirere, ubi enim nulla est possessio, ibi quoque nulla potest induci præscriptio,

Lyncker de Catastris Cap. 6. §. 3. p. 100. seq.

Idem Resp. II. n. 145. 146.

Mev. P. 7. D. 267. n. 4.

nisi

nisi quando princeps exinde, quod contradictioni ejus acquieverit, allegationem tituli ipsius pro justa per longinquum assensum agnovisse videri queat, secus si nulla unquam interpellatio ex parte principis, contradictio vero ex parte subditorum intervenerit, cum enim jus exigendi collectas neque ex jure in re, neque ex jure ad rem, sed ex imperio summi imperantis fluat, atque adeo inter actus meræ facultatis, quorum exercitium prius declinari nequit, quam de contradictione præscribentis & patientia alterius constet,

Carpz. P. 2. C. 2. d. 2. n. ult.

Struv. S. 7. C. tit. de usurpat. & usucap. l. 22.

Lauterb. C. Th. Pr. eod. tit. §. 18.

recte referatur,

Besold. Consil. Tub. 279. n. 51.

haud præter rem idem argumentum ad præscriptionem immunitatis a collectis adplicatur, ut scil. & hic prætendens præscriptionem, probet, se fuisse aliquo tempore requisitum, ut collectas solveret;

Besold. C. l. n. 52.

Mynsing. decad. VII. Resp. 70. n. 3.

deinde, ut etiam aliquod factum ex parte præscribentis intervenerit necesse sit, puta recusationem & contradictionem solvendi, alioquin enim per solum non usum libertas non præscribitur.

L. 6. ff. de servit. præd. urb.

Arg. L. 22. C. de Agric. & l. cens. & colon.

Besold. C. l. n. 53.

B. de Lynck. cit. Resp. 25. n. 24. seqq.

12.) Diesem allem nicht im Wege steht / was in rat. dubitandi prima & secunda zu Bestärkung der widrigen Meynung angeführet worden / indem von der præscriptione libertatis a servitute sowohl / als von der Freyheit / von Zoll und andern præstationibus publicis, quæ subditis quidem, sed non qua talibus incumbunt, auff die immunitatem a collectis sich gar nicht argumentiren lässet. Servitus enim, qua res alteri contra naturam servit, cum secundum eam domino servire debeat, privati juris & odiosa est; collecta vero publici juris & favorabilis, & de collectis etiam (quarum solutio est de natura subditi, quam facto suo, sive propria negligentia, exuere nequit, nisi qua aut connivet superior, contradictioni subditi acquiescendo, aut gratiam ei subjectionis facit) diserte legibus constitutum est, quod ab eis libertas a subditis præscribi non possit

L. 6. C. de præscr. 30. vel 40. ann.

B. de Lyncker Resp. 25. n. 33. & 43. & it. Dissert. de Catastris c. 6. §. 3. p. 101.

Quoad 3tiam rationem dubitandi nur allzubekannt / wie oft / und daß sonderlich alsdann / die regula: contrariorum eandem esse rationem, ihren Abfall lende / si aperto jure in uno contrariorum aliud legibus determinatum sit. Daß aber a servitute auff die Collecten nicht zu schliessen sey / ist bereits erinnert worden / & si vel maxime verum sit, rem facilius iterum redire ad primam suam naturam, hæc ratio tamen tantum abest, ut adversam sententiam confirmet, ut potius eam destruat, quandoquidem, quous-
que

que homines in statu civili vivunt ut subditi , res utique redit ad primam naturam , si subditus oneribus ad tuendam & conservandam remp. necessariis subiectus maneat.
 13.) Die 4te und 5te ratio dubitandi durch das / was oben sub n. 11. angeführet worden / eines Theils von selbstem zerfällt / cum non entis nullæ sint affectiones , andern Theils aber / wann auch die requisita præscriptionis supponiret werden / dennoch in immunitate a collectis das argumētum a privilegio ad præscriptionem, ob disparitatem rationis, falliret / wie abermahl von dem vortrefflichen Reichs Hoffrath

B. de Lyncker sepe allegat. Resp. 25. n. 40. seqq. & in dissert. de Catastris cap. 6. §. 3. p. 100.

gründlich gezeiget worden. Und ob gleich nicht geläugnet werden kan / daß die ex vetustate temporis , cujus in contrarium non extat memoria , auffstehende præsumption in ipso jure naturæ fundirt sey / cum æquissimum utique sit , ut omnes probationum defectus , quos temporis antiquitas parit , ejusdem antiquitatis auctoritate suppleantur :

Rheinking de R. S. & E. Lib. 1. class. V. cap. 2. n. 35.

so ist doch hinwiederum auch bekandt / quod omnium præsumtionum, in quocunque jure etiam fundatæ sint, ea sit natura, ut debiliores cedant fortioribus ;

Lauterb. Coll. Th. Pr. tit. de probat.

Mev. Consil. 103. n. 95.

fortior autem utique censerī debet præsumptio illa , quæ, ex fundamentali reipubl. statu & natura subditi desumpta , contra eximere se volentem militat , præsertim cum
 ex-

experientia doceat, apud omnes fere subditos collectas, legitime quamvis impositas, admodum odiosas esse, proindeque varias subinde ab iis excogitari artes, ut saepe nullo etiam praëxistente merito, nulloque æquipollente munere suscepto, necessitatem ferendi oneris in alios concives devolvant. 14.) Quoad 6. & 7. obmotum, wenn klare leges und trifftige rationes wider die communem opinionem streiten/ auff dieselbe in judicando nicht zu reflectiren/

Arg. L. 1. C. quæ sit long. consuet.

L. 1. §. 4. C. de V. 7. E.

am wenigsten aber auff dieselbe etwas zu bauen ist/ wann ein solcher diffensus, wie in gegenwärtiger Materie, inter DD. communem opinionem defendentes, anzutreffen ist / ut non constet quænam sit magis communis opinio,

Coccej. de jur. controuv. tit. de LL. qu. 16. cum allegat.

Dieser diffensus auch durch die von dem umh die Jurisprudenz hochverdienten Tabore ausgefundene distinction nicht gehoben wird / vielweniger von der præscriptione immemoriali, die man in denen Executions-Sachen in den Reichs-Steuren per conventionem im Reichs-Ab-schied de anno 1548. gelten lassen / auff eines jeden Stands des Land-Steuren geschlossen werden kan.

Vid. B. de Lyncker d. Resp. 25. n. 23. & n. 44. seqq.

Nemo enim non videt, longe diversam esse rationem exemptionis Statuum, ab ea, de qua in præsens disquirimus (*h. e. subditorum*). Imo non sequitur, Imperatori & Statibus communi sponsione placuit, tempora præscriptionum ad collectarum imperialium immunitatem producere; (quamvis illa eo pertinere firmiter asseri non possit) igitur eadem quoque ad collectas subditorum in Statuum terri-

territoriis aptare oportebit ; maxime quod constet , totam rationem contributionum , quæ a Statibus penduntur , ob maximam eorundem libertatem , tam in imponendo ratione quanti , quam in exigendo , a collectis subditorum mediatorum multis modis differre.

Lyncker Dissert. de Catastris cap. 6. §. 3. p. 101. fin. 15.) Die Stadt G. per deducta ad quæst. I. mit ihrer vermeyntlich im Jahr 1598. erhaltenen Exemption besser zurück geblieben wäre / weilen Sie dadurch vitiosum præscriptionis initium offenbahrlich an den Tag gelegt / quo casu & immemorialis præscriptionis effectus cessat , & præstat nullum quam vitiosum allegare titulum

Cap. fin. X. de præscr.

Struv. Exerc. 43. th. 23.

Myns. c. 4. Obs. 6. n. 5.

Mev. p. 2. dec. 102.

Carpz. p. 2. c. 3. dec. 7.

Diesemnachst und da 16.) quoad rationem dubitandi 8. die omissio prædiorum in catastro licet sæpius reviso , oder daß einer etwa ein- oder mehrmahls im Anschlag übergangen worden / diesem deswegen noch keine immunitatem a collectis kan zuwegen bringen

Lyncker Diss. de Catastr. d. §. 3. p. 102.

sondern die reductio collectarum und rectificatio catastro vielmehr zu allen Zeiten wohl geschehen mag.

Mev. p. 9. D. 130.

Lyncker Dec. 1144.

Klock de Contribut. cap. 17. n. 109. seqq.

Joach. Burger. Cent. 11. Obs. 57.

So halten wir darvor / daß die Stadt G. mit der Præscription sich nicht behelffen könne. In Urkund 2c.

Quæ hæcenus de Nobilibus diximus, sunt intelligenda de mediatis & Landsassiiis. Nobiles enim Imperii immediati, die stene und unmittelbare Reichs-Ritterschafft / quamvis non sint Status Imperii, habent tamen Superioritatem Territorialem & a collectis provincialibus sunt immunes, BOCERUS *de Collectis cap. 11. n. 35.* KLOCK, *de Contribut. cap. 14. sect. 1. n. 45. 46.* nisi in territoriis clausis, in quibus Landsassiiatus viget, ubi ratione bonorum in iisdem territoriis sitorum, collectis quoque, five ordinariis five extraordinariis, sunt obnoxii, vid. supra §. 3. & s. h. cap. Alias nequidem ad collectas Imperiales, de quibus Status Imperii convenerunt in comitiis, vi privilegiorum suorum se obligari putant, affirmantibus id etiam Doctoribus quam plurimis. KREIDEMANN vom Teutschen Adel *qu. 4. n. 81.* JO. SUEV. apud ARUMÆ. *Vol. 2. discurs. 7. th. 22. n. 3. p. 177.* HIPPOL. a TREISBACH. (sub quo nomine latere creditur Philippus Knipschild) im unvorgreiflichen Bedencken über etliche Fragen der Ritterschafft Stand und Session betreffend. *qu. 2 n. 236.* add. LIMNÆUS *de Jure Publ. in Addit. ad Lib. 6. c. 3. n. 24.* sibi ipsi contrarius in *Jure Publ. d. L. 6. c. 3. n. 24.* aliique. Quod, quomodo sit intelligendum, ex iis, quæ §. precedente 12 diximus, facile intelligi potest. Ab omni enim collatione, etiam extraordinaria, quæ fit tempore necessitatis nullum eos privilegium liberare potest, ne, ut supra diximus, vel vinculum civile penitus distrahatur, vel si has reipubl. indiscrimen deducatur. Unde quod necessitatibus imperii dependunt donum, ut vocant, charita-

ritativum, detracta larva, nihil aliud est, quam collatio extraordinaria, & Doctores alii eos collectis Imperialibus obnoxios esse aperte profitentur. vid. post LIMNÆUM d. l. KLOCK *de contribut. cap. 14. Sect. 1. n. 29. seqq. add. SCHWEDER. Introd. in Jus Publ. Part. special. cap. 16. §. 14.*

§. XV.

Atque ad collectas hasce extraordinarias pertinent quoque sumtus ad fortalitia extruenda (a) eaque præsidiiis militaribus munienda, quos itidem a subditis suis atque Landsassiiis, imperii & subjectionis jure, suppeditandos esse contendunt Imperii Principes, subditis eorum in longe diversa abeuntibus, & vel Principes potius fortalitia sua propriis sumtibus extruere eaque præsidiiis firmare teneri, pro explorato habentibus. Quæ materia a Doctoribus varie disceptata, nondum tamen ubivis debite discussa videtur, quia plerique qui eam disputationem aggressi sunt, ante sanctionem *Recessus Imperii novissimi*, nec non ante *Capitulationem Cæsareo - Leopoldinam* scripserunt. Unde decisionem hujus quæstionis magis ex jure civili, & variantibus Doctorum traditis, quam ex legibus publicis recentioribus & praxi Imperii certissima petendam esse existimaverunt. Nos in ea resolvenda hac ratione & methodo progrediemur, ut primo subditorum sive Landsassiorum rationes ingenue exposituri simus, quibus postea Statuum Imperii momenta adjiciemus, & denique nostram qualemcunque sententiam subjungemus. Putant autem subditorum & Landsassiorum patroni, Dominos territo-

riales propriis suis sumtibus, ad defensionem patriæ, fortalitia exstruere, & militem præsidarium sustentare oportere, non pacis modo, sed & belli tempore, ideo, quod hoc ad onera imperii pertinere existiment, *L. suo victu* 18. verb. *proprio sumtu. C. de oper. publ. & arg. L. ult. C. de Statuis.* quos textus allegat MYLERUS *de Princip. & Stat. Imp. Part. 2. c. 78. n. 2.* GAIL. *de Arrestis c. 10. n. 6.* alique, quos in hanc sententiam profert AHASV. FRITSCH. *in Tr. de Excubiis. n. 3.* ubi tradit, nullibi quicquam de hoc onere in jure esse constitutum, aut generali consuetudine introductum, allegans SIXTINUM *de Regalibus Lib. 2. c. 13. n. 69.* CARPZ. *P. 11. C. 51. def. 1.* MEV. *ad J. L. Lib. 3, tit. 6. art. 16. n. 4.* MYLER. *d. l. n. 4.* AMAYA *ad L. un. C. Ne rustic. ad obsid. n. 17.* quibus addi merentur BOERIUS *Dec. 212. n. 11.* VASQUIUS *Illustr. Controv. Lib. 1. cap. 6.* Petr. Anton de PETRA. *de Potest. Princ. cap. 6. n. 40.* BERLICH. *P. 2. Concl. 64. n. 24.* & ex recentissimis Consultissimus & de jure publ. meritissimus Dn. SCHWEDER. *Introd. ad Jus Publ. Parte special. Sect. 2. §. 2.* & Dn. STRUV. *in Syntagm. Jur. Publ. cap. 26. §. 38.* Quam sententiam ita limitat FRITSCHIUS *d. l. n. 5. seqq. & cap. 4. n. 42* nisi aliud legitima & firma consuetudine, vel statuto sit introductum; vel nisi pactum inter Dominum & subditos, vel necessitas, tempore belli, aut imminentis periculi adsit; tunc enim subditos excubias agere, & per consequens etiam sumtus, ad sustentationem præsidii, ac fortalitium defendendum suppeditare oportere ipse non invitus largitur, per multos ibidem allegatos, add. GILMAN. *T. 3. verb. subacti. Theses. Basil. V. 6. Disp. de operis rust. rh. 24. & 25.* Nonnunquam & pacti cum Principe iusti exceptionem oppo-

opposuere Status provinciales, quoties sc. a Principe suo, cui in vicem & compensationem hujusmodi collationum, datis a Principe Reversalibus, aliquod centum millia contulerunt, ne quid imposterum eo nomine suscipere tenerentur, sed suis antiquis privilegiis & prisca libertate frui permitterentur, nullo imposterum tempore his aut similibus oneribus amplius gravandi. Quibus tam speciosis Reversalium verbis Status provinciales, se nunc ab omni collecta, imprimis vero ea, quæ ad defensionem castrorum & fortalitorum impenditur, in perpetuum immunes redditos esse existimant, quia velut per averfionem, ingenti pecuniæ summa, vel omnimodam exemptionem ab hujus generis collectis, vel saltem restrictam ad certum modum se redemisse arbitrantur. Pacta enim Principum cum subditis inita (*b*) rata esse, nemo, nisi qui in jure publ. Germaniæ plane hospes sit, in dubium vocare potest. vid. ipsum *Instrum. Pacis Art. 7. §. 1.* verb. *salvis tamen semper pactis.* &c. Præterea in eo quoque non semel refugium quæsiere subditi & Status Provinciales, *fortalitium non esse necessarium* pro pace publica, nec proficuum pro defensione provinciæ. Cumque Constitutio Imperialis de anno 1654, & Capitulatio Leopoldina tantum de necessariis munimentis disponat, consequens esse, nullos ad sustentationem fortalitii non necessariii sumtus æquaratione peti vel exigi posse, cum dictæ Constitutiones hoc in casu applicari nequeant. Inde diversis Imperialibus Rescriptis, ad interpositas ipsorum subditorum querelas, inhibitam sæpe fuisse exactionem novarum impositionum, & quamvis Principes nonnunquam contraria, sibi que favorabilia obtinuerint Decreta, illa tamen non *absolute* sed *respective*

tantum, sumtuum solutionem *moderatam* injunxisse, pro conditione & statu illorum temporum, ad interim, & usque ad ipsius causæ examen ac decisionem, unde nullum perpetuum jus Principes sibi attribuere posse. Si quid tamen aliquando eo nomine a subditis exsolutum sit, id factum fuisse vel gratuito aut per modum subsidii, (c) vel exactum vi & majore potentia, nunquam vero spontanea & libera voluntate. Hanc esse libertatem favorabilem & immunitatem auro præstantiorem, quæ ipsis omni studio sit conservanda, in eaque se ante omnia esse manutenendos.

(a) Quod jus competit Statibus Imperii vi Superioritatis Territorialis, non ex speciali privilegio Cæsaris. Est enim pars & sequela juris belli & defensionis, secundum quod ipsæ speciales Imperii respubl. semper adversus improvisas irruptiones paratæ & in certo quodam statu defensionis esse debent R. J. anno 1555. §. Nachdem aber 2c. verb. daß die Reichs-Stände die Fürscheidung thun sollen / damit sie allemahl dergestalt in Verfassungen stehen / damit sie sich unversehenen Ubersalz selbst entschütten mögen. add. Capitulatio Caroli VI. art. IV. ubi novissime hoc jus Statibus confirmatum & privative attributum legitur: inmassen dieses allein die Lands-Herrn nach den Reichs-Satzungen in ihren Territoriis zu thun befugt und berechtiget sind. Unde facile decidi potest quæstio: an sine consensu Imperatoris Status intra territoria sua novas munitiones excitare possint? de qua alioquin non una est Doctorum sententia. vid. B. HERTIVS de Superior. Territor. §. 19. & SCHWEDER. in Introd. ad Jus Publ. Pars. special. sect. I. cap. 29. §. 3. STRUIV. in S. J. P. Cap. 26. §. 37. p. 1266. seqq.

(b) Hinc etiam immunitatem a collectis pacto & conventionem acquiri posse, si nimirum certo pretio, vel alia obligatione aut præstatione interveniente, id jus sibi quis a Superiore comparave-

raverit, tradunt GAIL. *L. II. O. 2. n. 13.* BRUNNEM. *ad L. 1. ff. de jure immun. n. 3.* REINKING. *de R. S. & E. Lib. 1. Class. 5. c. 4. n. 185. seqq.* quam immunitatem omnium firmissimam dicit HAHN. *ad Wesenb. Tit. de jure immun. verb. a summo Principe p. 1160. edit. in fol.* Quod quomodo sit intelligendum, ex iis quæ superiore §. XII. adstruximus, abunde patet.

(c) Quod & indicare videntur verba mit hülflichem Beytrag / quæ tum in Recessu Imp. novissimo tum etiam in Capitulatione Leopoldina *art. 3.* expresse reperiuntur, videnturque subsidium non collectas denotare, qua de re tamen infra nonnihil erimus adnotaturi.

§. XVI.

Sunt hæc fere argumenta Statuum Provincialium, & Nobilium maxime, quibus sumtus fortalitorum & præsidii militaris declinare omni ævo allaborarunt. Cumque postea per Recessum Imperii novissimum ad suppeditandos istos sumtus nihilofecius adstringerentur, dura visa fuit ipsis hæc constitutio eorumque privilegiis & immunitatibus contraria. Unde querela ad Cæsarem delata, ad eam sequens declaratio anno 1670. fuit insecuta, cui etiamnum hodie innituntur Status provinciales. Est autem hæc declaratio sequentis tenoris:

Kaiserliche Resolution

über die verlangte Execution des §. Und gleichwie 1c. vorigen Reichs Abschieds de anno 1654. die Collection der Unterthanen betreffend / de anno 1670. quam exhibent FRITSCHIUS *in addit. ad Limn. Jus Publ. IV. 7. n. 54.* & plenius Auctor *Diar. Europ. P. 23. p. 398.* nec non ab ANDLERN. *Tom. II. Const. Imp. voce Adel n. 74. p. 214. seqq.* & LUNING *Reichs Archiv Part. General. Tom. I. p. 657. seq.* Was

WAls die gesuchte Extension des im letztern Reichs-
Abschied de anno 1654. sub n. 180. einkommen s. und
gleichwie 2c. betrifft / bedarff es circa formalia jetztge-
dachten s. keiner absonderlichen Anführung / sondern es
ist sowohl aus denen heilsamen Reichs-Satzungen / als der
ubralten Observanz gnungsam bekant / und erweißlich /
wissen nicht allein Chur- Fürsten und Stände / wegen
der Reichs- Anlagen / gegen ihre Unterthanen berechti-
get / sondern auch / wie weit die Mediat-Land-Stände /
Landsassen und Unterthanen / in krafft desselben schuldig
und gehalten seyn / der Executions-Ordnung folge zu lei-
sten / und ihre Lands- Fürsten / Herrschafften und O-
bern / zu Besetz- und Erhaltung der ihnen zugehörigen /
nöthigen Bestungen / Plätzen und Besatzungen / mit
hülfflichem Beytrag gehorsamlich an die Hand zu gehen;
Ihro Kaysersliche Majestät seynd auch gnädigst geneigt
und erbietig / einen jedweden / bey hergebrachten Be-
fugniß kräftig zu schützen und zu handhaben / und wä-
re Ihro darben nicht liebers zu vernehmen gewesen / als
daß diese Sach bey vorangeregtem letztem Abschied ge-
lassen / und mithin der punctus securitatis publ. ohne Ero-
weckung neuen Disputats, zu gebührender Endschaft ge-
bracht wäre worden. Nachdem aber Ihro Kaysersl. Ma-
jestät darben wahr nehmen müssen / daß über jedes / so
oberwehnter Executions-Ordnung sowohl / alsdem / in
denen Reichs- Verfassungen und Anlagen gegründeten
kundbaren Herkommen gemäß ist / eine ganz neue / we-
der in den vorigen Reichs- Abschieden / noch in dem In-
strumento Pacis befindliche Reichs-Constitution, und dar-
ben in specie dieses gesucht werde / doch eines jeden Chur-
Für-

Fürsten und Standes Land/ Stände / Landsassen / Städte
 te und Unterthanen / nicht allein zur Lands/Defensions-
 Verfassung / sondern auch zur Handhabe und Erfüllung/
 der gedachtem Instrum. Pacis nicht zuwieder lauffenden
 Bündnissen / wie auch nicht nur zu Erhalt- und Erse-
 hung der nöthigen / sondern indefinite, der Bestungen/
 Derter und Plätze / auch zu Verpflegung der Völcker /
 und andern hierzu gehörigen Nothwendigkeiten / ihren
 Landes/Fürsten / Herrschafften und Obern / die jedes-
 mahl erforderte Mittel / und folglich alles / was an sie
 und so oft es begehret wird / gehorsamlich und ohnwei-
 gerlich darzugeben / schuldig seyn / und daß einige Klage
 der Unterthanen / weder bey dem Kayserslichen Reichs-
 Hoff-Rath / noch Cammer-Gericht / hier wieder nicht
 angenommen / und alle Prozesse und Mandata, sowohl
 wegen der vorgegangenen / als gegenwärtigen und zu-
 künftigen Zeit abgethan und auffgehoben seyn / auch des-
 nen Land/ Ständen / Landsassen und Unterthanen eini-
 ge Privilegia und Exemptiones, wie sie auch Mahmen ha-
 ben / oder zu was Zeit selbige erlangt seyn möchten / nicht
 zu staten kommen sollen. Als können Ihre Kaysersliche
 Majestät zwar gnädigst gerne geschehen lassen / daß es
 nicht allein bey angedeutem S. und gleichwie 2c. und des-
 nen Chur- Fürsten und Ständen / gegen ihre Untertha-
 nen / wegen der Reichs- und Krafft-Verfassung / wie
 auch des Reichs Anlagen / gebührendem jure collectandi
 verbleiben / sondern auch / wann Chur- Fürsten und Stän-
 de / so ein mehrers als in vorangezogenen S. begriffen /
 gegen ihre Unterthanen und Landsassen rechtmäßig her-
 gebracht / darbey geschirmet und gehandhabet / die Land-
 sassen

fassen und Unterthanen aber / zu allen deme zu contri-
 buiren angewiesen werden / was das Reich pro securita-
 te publica verwilliget / die Executions Ordnung vermag /
 und die Landes-Defension , contra quemvis Aggressorem,
 dem Herkommen und erheischenden Nothdurfft erfordert.
 Daß aber Ihre Kaysrliche Majestät in obangezogenen
 neuen Vorschlag / und prätendirte Extension des J. und
 gleichwie / ic. ohne einigen Unterscheid / und zwar ihrer
 der Chur-Fürsten und Stände / Mediat Stände / Land-
 fassen und Unterthanen habenden Behelffs gantz / zunah-
 len ungehört und unvernommen / willigen / und sogar
 die Reichs-hängige Proceß in dergleichen materiis cassi-
 ren / und sonderlich denselben / wann sie sich über die Bil-
 ligkeit beschwert zu seyn erachten solten / darzu können
 dieselbe in Erwegung der hierben vorgefallenen hochwich-
 tigen Bedencken / einmahl nicht einheben / sondern
 werden um der darben sich ereigneter Umstände willen
 vielmehr gemüßiget / einen jeden bey deme / wessen er
 berechtiget / und wie es bis dato observiret worden / in
 allewege verbleiben zu lassen / und gleichwie Ihre Ma-
 jestät hierdurch eines jeden Chur-Fürsten und Standes
 habender / und sonderlich in dem Instrumento Pacis be-
 stättigter Befugniß / im geringsten zu nahe zu treten /
 oder etwas zu entziehen gemeynet / sondern einem jeden
 Kranß-Stand dasjenige / so er rechtmäßig hergebracht /
 gerne vergönnen / auch darben zu schützen und zu schir-
 men erbietig seyn : Also werden sonder Zweifel Chur-
 Fürsten und Stände hinwiederum sich ihrer Kaysrli-
 chen Majestät in denen Reichs-Constitutionibus und dem
 Herkommen fundirter Intention gern conformiren ; da-
 ferne

ferne aber die Landsassen und Unterthanen sich unterfangen würden / wider gedachte ihre Landes Fürsten / Herrschafften und Obern / denen sie auch in Landes Defensionen / wie gemeldet / dem Herkommen nach behülfflich erscheinen sollen / an andere Potentaten und Republiquen , vermittelst gewisser Confœderationen / Mediationen , Garantie oder in andere Wege sich zu hengen / oder derselben Schutz zu begehren / anzunehmen und zu gebrauchen / so sollen sie die Lands Fürsten / Herrschafften und Obern / berechtiget seyn / sich selbst / oder auff Bedürffen mit Assistenz ihrer benachbarten Stände / wider solche ihre ungehorsame und widerseßliche Unterthanen / bey ihrer wissentlichen Befugniß zu manutenaire. Gleichwie auch die hohe Reichs Dicasteria in der Landsassen und Unterthanen / wider ihre Lands Fürsten einkommenden Klagen behutsamlich handeln / dieselbe in Sachen / so in der Executions Ordnung / item obberührtem §. und gleichwie / 2c. und dem kundbaren Reichs Herkommen / gegründet / à limine judicii abweisen / auch in dubiis , die Mandata und Rescripta vorhero reifflich überlegen / und aussen / daß es die Notorietät der Sachen augenscheinliche Billigkeit erfordert / nicht leicht à præcepto anfangen sollen ; Wie nun allerhöchstgedachte Ihro Kaiserliche Majestät gnädigst ermessen / daß Chur Fürsten und Stände sich mit dieser ihrer wohlerwogenen Resolution begnügen werden / und niemand aus denenselben Anlaß haben könne / sich von denen gemeinen Reichs Consultationen / und Ausmachung der so weit gebrachten Materien , sonderlich des puncti securitatis publicæ zu entziehen : Also ermahnen Sie dieselbe auch vā

ter, und gnädiglich / ihres Orts mit daran zu seyn / das
mit angeregte so wichtige Materien, daran dem gesambo-
tem Reich / und jedem seine Sicherheit gelegen / dermahl
einst zu Endschaft gebracht werden mögen. Ex hac ve-
ro declaratione Cæsarea inferunt Status Provinciales cer-
tam quandam limitationem & moderationem Recessus
Imperii. Nec enim consentire voluisse suam Cæsaream
Majestatem, ut ultra ordinem executionis, ac in Consti-
tutionibus Imperii, collectisque inferendis fundatam obser-
vantiam, nova penitus ordinatio, & in specie talis intro-
ducatur, ex qua Ordinibus Imperii plena & absoluta com-
petat libertas, subditos suos pro beneplacito, omni tem-
pore, non solum in casu necessitatis & utilitatis publicæ,
velut ad sustentationem & præsidium *fortalitorum necessa-*
riorum, sed indefinite, omnium locorum, quoties ipsis
complacuerit, collectandi, & quidem non attentis ullis
privilegiis aut exemptionibus, neque auditis ullis subdito-
rum querelis, cum cassatione aut denegatione omnium
processuum, tam præsentium quam futurorum. Talem
& tam immensam extensionem Cæsaream suam Majesta-
tem nunquam approbasse, sed potius voluisse, ut Instru-
mento Pacis & ordini executionis in omnibus inhæreatur,
neque Landsassii & subditi tam gravibus & non necessariis
sumtibus injuste exhauriantur.

§. XVII.

Ad hæc varie reposuere Status Imperii, imprimis vero
& principe loco ad Recessum Imperii novissimum de anno
1654. & Capitulationem Leopoldinam, velut ad paladium
& ar-

& arcem potentiae Principalis firmissimam provocantes, quae duo loca ut fundamenti loco hic inferantur, ab instituto nostro haud erit alienum. Recessus Imperii §. 180. ita habet: Und gleichwie dieses hochangelegene Werck / (der Kriegs-Verfassung und Executions-Ordnung) zu all- gemeiner Wolfarth / und des Heil. Reichs beständigen Ruhestand ziele / wovon kein Chur- Fürst oder Stand / noch derselben Unterthanen zu eximiren / also soll / auff den Fall sich jemand besagter Executions-Ordnung wider- setzen / und an unserm Kaysersl. Reichs- Hoffrath / oder Kayserslichen Cammer- Gericht / einigerley Process darge- gen zu suchen sich gelüsten lassen würde / ein solcher kei- nesweges angehört / sondern a limine iudicii ab- und zu schuldiger Parition angewiesen; in dessen Entstehung as- ber / nach laut der Executions-Ordnung / wider densel- ben zu verfahren / erlaubt und frey gelassen / und hier- von einiger Immediat- oder Mediat Stand / Stadt / Land- saß und Unterthan nicht ausgenommen / sonderlich aber sollen jedes Chur- Fürsten und Stands Landsassen / Unterthanen und Bürger zu Besetz- und Erhaltung der einem oder anderem Reichs- Stand zugehörigen / nöthi- gen Festungen / Plätzen und Guarnisonen / ihren Lands- Fürsten / Herrschafften und Obern / mit hülfflichem Bey- trag (*) gehorsamlich an hand zu gehen schuldig seyn. Alter locus est ex *Capitulatione Leopoldina*. §. 3. cum quo conspirat *Capitulatio Josephina*. §. 3. & *Capitulatio Caroli VI. art. 15.* eiusque verba hæc sunt: Wir wollen auch kei- nem Chur- Fürsten und Stand / die unmittelbare Reichs- Ritterschafft mit begriffen / seine Landsassen / Unterthanen / und mit Lands- Fürstl. auch andern Pflichten zugetha-

ne / eingeseffene und zum Land gehörige / von derer Vott-
 mäßigkeit und Jurisdiction / wie auch wegen Lands- Fürstl.
 hohen Obrigkeit / und sonst rechtmäßigen hergebrachten
 respective Steuern / Zehenden / und andern gemeinen
 Bürden und Schuldigkeiten weder unter dem Prætext
 der Lehn- Herrschafft / noch einigem andern Schein exi-
 miren und befreyen / noch andern solches gestatten / auch
 nicht gut heißen noch zugeben / daß die Land- Stände die
 Disposition über die Land- Steuern / deren Empfang /
 Ausgab und Rechnungs- Recessirung / mit Ausschliessung
 des Lands- Herrn privative vor- und an sich ziehen / oder
 in dergleichen und andern Sachen / ohne der Lands-
 Fürsten Vorwissen und Bewilligung Conventen an-
 stellen und halten / oder wider des jüngsten Reichs- Ab-
 schieds ausdrückliche Verordnung / sich des Beitrags /
 womit jedes Chur- Fürsten / Fürsten und Stands Land-
 sassen und Unterthanen / zu Besetz- und Erhaltung deren
 einem andern Reichs- Stand zugehöriger / nöthiger
 Bestungen / Plätzen und Guarnisonen / wie auch zu Un-
 sers und des Heil Reichs Cammer- Gerichts zu Spener
 Unterhalt / an hand zu gehen schuldig seynd / zur Unge-
 bühr entschlagen. Auff den Fall auch jemand von den
 Land- Ständen oder Unterthanen / wider dieses oder an-
 dere obberührte Sachen / bey uns oder unserm Reichs-
 Hoff- Rath / oder erstbemeldten Cammer- Gericht etwas
 anzubringen oder zu suchen sich gelüsten lassen würde /
 wollen Wir daran seyn / und darauff halten / daß ein sol-
 cher nicht leichtlich gehört / sondern a limine judicii ab- und
 zu schuldiger Parition, an seinen Lands- Fürsten und Herrn
 gewiesen werde / gestalten Wir auch alle und jede dargegen
 und

und sonsten contra jus tertii, und ehe derselbige darüber vernommen / hiebevör sub- & obreptitie erhaltene Privilegia und Exemptiones, sambt allen derselben Clausulen, Declarationen und Bestättigungen / wie auch alle dar- auff und denen Reichs- Satzungen zuwider / an unserm Känserlichen Reichs- Hoff- Rath / oder Cammer- Gericht / wider die Lands- Fürsten und Obrigkeiten / ohne derselben vorhero schriftlich begehrtten und vernommenen Bericht / ertheilte Processus, Mandata & Decreta, prævia summaria causæ cognitione, für null und nichtig erklären / und dieselbe cassiren und auffheben sollen und wollen. Fundata est hac Capitulatione Statuum potestas subcollectandi subditos suos ratione collectarum Imperialium. Cum enim antea Status ipsi eas ex Camerae proventibus solvere tenerentur, (b) *Rec. Imp. an. 1542. §. und nachdem der Chur- Fürsten 2c. & §. Es sollen auch 2c. postmodum, ne excrescentibus quotidie publicis oneribus, si soli Status ea expendere continuarent, suos adeo imminuerent redditus, ut ipsi egere necesse haberent, jus subcollectandi, de quo diximus, ipsis concessum, non tamen ultra, quam quatenus quemlibet sua ab Imperio assignata portio tangit. R. I. anno 1530. und dieweil die vollende Hülff 2c. anno 1542. §. Es sollen auch 53. anno 1548. §. Wiewohl nun Chur- Fürsten 2c. in fin. & §. Damit aber Gemeinde Stände 2c. anno 1551. §. Solche der Stände 2c. anno 1555 1557. §. Welches Wir von gemeinen 2c. anno 1566. §. Dieweil nun diese bemeldte 2c. anno 1567. 1582. §. Und nachdem diese &c. anno 1594. 1598. & 1603 quod & Recessu Imp. novissimo confirmatur add. LIMNÆUS Lib. IV. J. P. c. 7. n. 51. seqq. ibique FRITSCH. in addit. In utroque vero textu jus quoque im-*

imponendi collectas provinciales Statibus Imp. egregie confirmatur, promittitque Imperator se non passurum, ut Statuum subditi a necessitate inferendi has collectas se subtrahant, quia imponuntur vi imperii & Superioritatis Territorialis, quo & pertinet *Rec. Imp. Spir. anno 1542. §. Es sollen auch 53. in fin. his verbis: Doch soll hiermit gemeinen Ständen / anderer Sachen und fürfallender Nothdurfft halber / sich mit ihren Unterthanen zu vergleichen und zu belegen unbenommen seyn.* add. SCHWEDER. *Introd. in J. P. Part. spec. Sect. 2. cap. 15. §. 1. 2. & 3.* Ex quo sane lucem lucratur quaestio inter Doctores Juris publici controversa: *an jus subcollectandi quoad collectas Imperiales Statibus competat vi Superioritatis Territorialis; an vero speciali Imperatoris auctoritate & concessione?* quam in favorem Statuum Imperii decidere nulli dubitamus. Licet enim hoc jus subcollectandi pedetentim & per spiramenta temporum Statibus, ut & ipsa Superioritatis Territorialis universitas, acquisita fuerit, postquam tamen deinceps paulatim ipsa Superioritas Territorialis, quatenus ad regimen provinciarum pertinet, Statibus confirmata fuit, sane nunc jus quoque subcollectandi non aliter exercent, Status, quam proprio jure, quo & reliqua sua regalia, h. e. vi Superioritatis Territorialis. vid. MODEST. PISTOR. *Vol. 2. Cons. 9. n. 4. & seqq.* MEISCHNER. *Tom. II. Lib. 1. Dec. 6. n. 37.* SIXTIN. *de Regal. Lib. 2. c. 14. n. 129. seqq.* KLOCK. *de Contrib. c. 7. n. 66. & 67.* ubi concludunt: Da die Chur- / Fürsten / Fürsten und Stände / solche Bürden des Reichs von ihren Unterthanen / krafft ihrer Regalien oder sonst von Recht fordern könnten / so wäre ja ohne Noth / daß Sie darüber eine sonderliche Macht

Macht von Kaysersl. Majestät und dem Reich per pragmaticam Sanctionem erlangeten / und dasselbe ausdrücklich in die Reichs Abschiede bringen ließen.

(a) Hac voce non subsidium sed propriæ collectæ denotantur, quoniam imponuntur vi imperii, & in *Capitulatione Leopoldi art. 3.* comparantur dem Beytrag zu nöthigen Bestungen / und zu Erhaltung des Kaysersl. Cammer Gerichts. Ad sustentationem vero Camerae Imperialis collectæ imponuntur, non subsidium charitativum exigitur. Justas enim & integras collectas necessarias tenentur solvere subditi, non demum in subsidium aliquid conferre. Nec obstat §. 14. *R. l. Noviss.* in verbis: *Ihre Land Stände und Unterthanen zur Beyhülffe zu ziehen*: Nam & his verbis non subsidium sed justæ collectæ intelliguntur; sicut & in aliis Recessibus & Constitutionibus Imp. *Hülffe wider die Türcken / Hülffe wider die Unfechter des Reichs* pro justis collectis sumitur. v. RHETIUS *de Litteris informator*, c. 2. n. 17. §. *Nec alterum. &c.*

(b) Olim enim in Imperio tantum cognitus fuit modus collectandi per communem denarium, nach dem gemeinen Pfennig / per quem modum omnibus Rom. Imp. Civibus & subditis, tam mediatis quam immediatis, æqua fuit imposita collecta. *R. l. ann. 1495. 1500. 1512. 1518. 1542. & 1594.* add. KLOCK. *de Contribut. cap. 1. n. 214. seqq.* & ITTER. *de Feud. Imp. cap. 21. §. 8. seqq.* Qui modus collectandi omnium vilus fuit æquissimus & subditorum utilitati conveniens. *R. l. anno 1542. §. Und wiewohl derothalben / verb. der füglichste und billigste Weg /* quem propterea Ordinibus Imperii Cæsar in Comitibus 1608. denuo commendavit. Add. ITTER. *d. l. §. 9.* Et tunc mirum non fuit, Status has collectas pro sua rata ex Camerae redditibus solvisse. Quod postea, recepto alio collectandi modo, quo non mediatis simul sed tantum immediatis Imperiales collectæ imponi cœperunt, iniquum visum, eoque jus subcollectandi paulatim receptum, & postea publicis Legibus confirmatum. add. de hoc jure subcollectandi. ITTER, *de feud. Imp. d. cap. 21. §. 32. ubi*

subdubitare videtur; num hæc potestas, quæ olim in vim peculiaris cujusdam concessionis Imperii Statibus ratione onerum subditis suis imponendorum indulta sæpe legitur in antiquioribus Imp. Recessibus, indistincte ad nostra tempora applicari commode possit? conf. KLOCK. *de Contrib. cap. 2.* & SCHÜTZ. *Vol. II. colleg. Jur. Publ. D. II. th. 8. lib. 6. p. 762. seq.*

§. XVIII.

Sed ut redeamus in viam, nostramque demum sententiam de proposito themate ex promissi lege subjiciamus, præstruendum hic esse existimem, de quo jam antea in §. II. & 15. *h. cap.* egimus, scilicet, si Status Provinciales negent fortalitium vel necessarium esse, vel paci publicæ provinciæque securitati proficuum, eoque obtentu collectarum illationem declinent, cujus hic sit examen vel judicium? quod ex iisdem fundamentis, quæ antea suppeditavimus, facile decidi potest. In universum fane de fortalitorum utilitate dubitare nemo potest. vid. KNIPSCHILD. *de jure Civit. Imper. Lib. 2. c. 22. n. 118.* Quod si tamen circa utilitatem hujus vel illius fortalitii in specie discordes sint Status provinciales a Domino territoriali, judicium & æstimatio non erit subditorum, sed Domini Territorialis, utpote cui cura totius reipubl. incumbit. FRIED. RHETIUS in *Dissert. de Literis informatoris Cap. 2. n. 16.* ubi hanc quæstionem tractat, ita ad eam respondet: *Usu Germaniæ, id territoriorum Domini determinare solent, & ubi subditi Statuum provincialium jure utuntur, in Conventibus eo nomine institutis & eum in finem convocatis, rationes necessitatis ejus proponere solent, ut sic cum ex consilio Statuum provincialium, quænam sint neces-*

necef-

necessaria statuatur, nisi necessitas moram non pateretur, tunc territorii Dominum, quænam necessaria sint, determinare & statuere quis negaret? Quæ sententia maxime in fortalitiis noviter extruendis locum sibi vindicat. In veteribus conservandis ac reparandis, iisdemque præsidio firmandis, quin liberior sit Principis potestas, etiam in illis provinciis, in quibus Statuum jure utuntur subditi, ex eo indubium videtur, quod Status provinciales jam olim inito cum Principe consilio utilitatem & necessitatem eorum fortalitiarum agnoverint & approbaverint.

§. XIX.

Supposita igitur publicæ necessitatis aut utilitatis ratione, nos, ad ferenda quoque fortalitii onera subditos obnoxios esse, intrepide affirmamus, ne alioquin, denegando subsidia & necessaria militis sustentandi media, per indirectum jus Principi competens, ipsamque reipubl. tutelam subditi intervertant. Sane enim castrorum & fortaliti-
 tiorum custodia publicam totius provinciæ ipsorumque maxime subditorum securitatem respicit. Aequum igitur est, ut & sustentationis onus subditis incumbat. Quæ æquitatis ratio tunc imprimis locum habet, si vel pactis & Reversalibus Principis, vel alia denique de causa, adeo minuta & tenuia sint tributa subditorum ordinaria, ut ex iis solis salva vix possit præstari respubl. nedum extraordinarium onus castrorum fortalitiiorumque a Principe suscipi. Quam sententiam etiam notoria Germaniæ praxis tuetur (a); nam quotidie a subditis collectas exigi videmus
 zu Erhalt- und Verpflegung der Guarnisonen in den
 L 2 Lande

Land-Beſtungen / ut loquitur FRITSCHIUS *de jure praefid.* C. 5. membr. 3. add. STRYCK. *in differt. de fortalit. cap. 5.* & TABOR. *de Metat. cap. 7. n. 10.* Atque ea de ratione hæ collectæ merito referuntur inter extraordinarias, a quibus nulla immunitas, *L. 12. C. de Oper. publ.* nulla dignitas vel qualitas personæ liberat. *L. 10. C. de S. S. Eccles. arg. L. 1. & 2. C. de Nav. non excus.* cum nulla privilegia, nullæ dignitates necessitati publicæ obesse debeant. *L. 6. C. de Annon. & Tribut.* ibique BRUNNEM. *in Comment.* add. STRYCK. *in Differt. de fortalit. c. 5. n. 7. §. 27.* BECHT. *in Differt. de Securit. cap. 5. Concl. 50.* LAUDENS. *Tr. de Castell. qu. 8.* PACIAN. *Cons. 101. n. 30.* MAXIMIL. FAUSTUS ab ASCHAFFENBERG. *de ærario cl. 3. Consil. Ord. 125.* quem refert BALTHASAR. *de subdit. c. 8. p. 144.* Neque in contrarium allegari potest tam discrepans circa hanc materiam Doctorum sententia, de qua antea diximus. Eorum enim quam plurimi ante Rec. Imp. novissimum & Capitulationem Leopoldinam scripserunt, magisque jus commune privatum & incertas Doctorum opiniones, quam solida, ex ipsa natura imperii & subjectionis desumta argumenta, legesque publicas recentiores in consilium adhibuerunt. Nec ulterius obstat allegata declaratio Cæsarea, qua nonnihil in favorem subditorum dispositum esse supra monuimus. Illa namque declaratio nihil eorum, quæ in dictis Constitutionibus continentur, immutavit imminuitve, aut imminuere potuit, cum satis nota sit Decretorum Comitialium vis & auctoritas. Reliquit potius Imperator in ea totam *§. Und gleichwie &c.* in suo vigore propriaque verborum omnium significatione, daß die Landsassen / Unterthanen und Bürger zu
Be

Befetz und Erhaltung der nöthigen Bestungen / Plätzen / Guarnisonen / ihren Lands- Fürsten / Herrschafften und Obern mit hülfflichem Beytrag gehorsamlich an Hand zu gehen schuldig seyn sollen / sed indeterminatam tantum ejus dispositionem ita restrinxit, ne in infinitum ad omnia loca & fortalitia non necessaria, nec pro defensione rei- publ. utilia potestas Statuum extenderetur. Hinc ITTE- RUS quoque *de feud. Imp, c. 21. n. 32.* in ea est sententia, Imperatorem ea declaratione tantum immensam, nullis- que limitibus circumscriptam, quam sibi nonnulli ordines, contra pristinam formam & observantiam arrogare nite- bantur, collectandi libertatem restrinxisse.

(a) Quæ in patria mea statim post Rec. Imp. Noviss. inter Sere- nissimos Duces Mecklenburgicos & Status provinciales ratione **der Guarnisons- und Fortifications- Kosten zu der Bestung Dö- miz** agitata sunt, ea jam publici juris facta. Utriusque partis argumenta refert ab ANDLERN. *Tom. II. Constit. Imp. p. 212. n. 705. seqq.* Statibus provincialibus per varia mandata Cæsarea, quæ refert *Collector der Reichs- Hoffraths- Conclusorum, Con- clus. 543. 546. 551. 552. 554. & 555.* jam inde ab anno 1668. con- demnatis, tandem anno 1701. transactione inita & anno 1702. die 2. Junii ab Imperatore confirmata, Serenissimus Dux Friede- ricus Wilhelmus p. m. pro ea temporis ratione ad certam sum- mam cum Statibus suis convenit. Ipsam Transactionem exhi- bet ab ANDLERN *d. Tom. II. p. 1352. seqq.*

§. XX.

Ac in his quoque præstationibus, quæ ad fortalitio- rum defensionem sunt necessariae, nulla præscriptio, quam- vis temporis immemorialis, subditos immunes reddere pot- est, quia jura ac regalia, quæ ad subjectionem pertinent, a subdito, qua tali, præscribi nulla ratione possunt. LYN-

CKER. *Vol. 1. Resp. 9. n. 14.* qua de re jam antea profuse a nobis actum est. Pactorum autem cum Principe initiorum & Reversalium, quibus de certa quantitate aut pecuniæ summa pro ferendis hisce castrorum oneribus quotannis dependitur, ea est natura & ratio, ut nisi nova necessitas & improvise casus accesserint, ipsius Principis fidem constringant. Quodsi vero inconsueta necessitas & periculosa plane tempora reipubl. incumbant; si summa in Reversalibus contenta & determinata ferendis novis & insolitis reipubl. oneribus non amplius sufficiat, sed aerarii opes majores sint erogandæ; tum sane civilis nexus & subjectionis ratio postulat, ut nullis obstantibus pactis aut reversalibus, subditi majores quoque suppeditent collectas, nec se subtrahant necessitatibus publicis. Omnia enim pacta sunt intelligenda sub clausula tacitæ conditionis, *rebus in eodem statu manentibus*, ut in §. *præced. XII.* fusius explicuimus. Unde etiam privilegio concessa immunitas ab ordinariis & extraordinariis oneribus, non tamen extenditur ad eas præstationes quæ ratione belli ac insolitæ vel summæ necessitatis publicæ imponuntur, de quo casu nimirum ab initio concessionis probabiliter non fuit cogitatum. arg. *L. 11. C. de S. S. Eccles. Rec. Imp. Anno 1548. §. Wiewohl nun. BURSATUS L. 1. Cons. 16. n. 51. BARBOSA locuplet. voce immunitas Ax. 12. Edit. noviss. MEV. P. V. D. 119. n. 1. CARPZ. L. 4. Resp. 71. GAIL. L. 2. O. 52. n. 27. & 28. MYNSING. C. 4. O. 70. KLOCK. de Contrib. cap. 16. sect. 1. n. 109.*

§. XXI.

Haftenus profuse, & ut opinor, non sine rerum argumentis demonstratum est, Vasallos, qui simul sunt subditi

diti

diti, non obstante nexu feudali, de feudis suis ad collectas extraordinarias teneri, ideo quia imponuntur ab imperio, cui & Vasalli sunt subiecti. Restat, ut de modo collectandi, qui varius est, nonnulla subjiciamus. Tametsi vero modus ille collectandi proprie ab arbitrio contribuentium dependeat, eoque ad jura dominii potius, quam imperii pertinere videatur, cum subditorum potissimum intersit, ut rite formatus & omnium æquissimus adhibeatur; Domino territoriali autem sufficiat, quocunque demum modo summam in Diæti provincialibus conventam ad sustinenda reipubl. onera consequatur, vid. MEV. P. 3. Dec. 216. n. 1. Unde modum collectandi esse de facultate cujusvis universitatis scribit KLOCK, de Contribut. cap. 17. n. 19. sicut & distributionis, seu repartitionis, ut vocant, cura ad eos proprie pertinet, quos necessitas collationis adstringit, ut loquitur Imp. HONORIUS in L. 17. C. Th. de lustrali Collatione: non tamen propterea unus Statuum provincialium potest reliquis invitis talem modum obtrudere, quo ipse unus velut immunis nihil oneris sentiat, reliqui vero eodem prægraventur. Quæ enim omnium sunt seu Universitatis, ea ab unius arbitrio non pendent. Alias enim uni, qui potentia & auctoritate pollet, facile semper foret, per indirectum omnimodam immunitatem consequi, quam directo non habet. Quin potius in contribuendi & repartitionis modo æqualitas contribuentium potissimum est respicienda, quæ si uno aliove modo læsa fuerit, nulla obstante contraria consuetudine vel observantia, etiam ad unius instantiam, reformari debet matricula seu æstimum, cum reipubl. intersit, ne ditiores opprimant pauperes, & ut æqua-

æqualitas inter omnes fervetur. KLOCK. *de Contrib. cap. 17. n. 109. seqq.* JOACH. BURGER *Cent. II. Obs. 57.* ubi prolixè per rationes dubitandi & decidendi hanc quæstionem tractat. add. MEV. *P. 9. D. 130.* LYNCKER *Dec. 1144.* Quod si circa modum contribuendi inter se dissentiant Ordines Provinciales, ne vel collectæ ideo retardentur, vel inæquali modo pauperiores prægraventur, Principis est, vi imperii dissentientes ordines in viam reducere & æquabilem contribuendi modum subditis præscribere.

§. XXII.

Animus erat, alias non minus celebres controversias, ex diversis juris capitibus repetitas, v. gr. ex jure emphyteuticario quæstionem, ob diffidentem a juris principiis praxin multarum Germaniæ provinciarum, valde controversam, *an emphyteusis tribuat jurisdictionem domino directo in causis emphyteuticariis, & quænam tales sint dicendæ?* item, si alius sit dominus emphyteuseos, alius jurisdictionis, *an laudemii exactio ad dominum jurisdictionis pertineat, an vero ad dominum directum?* nec non ex materia de operis rusticorum, quæstionem haud incelebrem: *num opera rusticorum vi imperii & Superioritatis Territorialis imponantur, an in remunerationem acceptæ libertatis per manumissionem domini?* aliasque, secundum proposita a nobis principia, hoc loco examinare & discutere. Verum, ne demum in tractatum desinat Disputio nostra, cogimur hæc in aliam occasionem reservare, finemque Dissertationi imponimus,
DEO O. M. fit laus & gloria.

F I N I S.

ERRATA TYPOGRAPHICA.

p. 11. lin. 11. post verbis Archi - Principes add. Electores. p. 17. pro expertia lege *expertes*. ead. pag. 6. 17. post verb. Untersassen add. *Gerichts-Unterthane / Bogten-Verwandte*. p. 21. l. 1. pro inducere lege *induere*. p. 38. lin. ult. pro censetur lege *censeatur*. p. 44. lin. 3. pro miri lege *muri*. p. 45. lin. 13. pro bingegen lege *hingegen*. p. 46. lin. 7. pro collectorum lege *collectarum*. ead. p. lin. 8. pro Armaturæ lege *Armatura*, & lin. 11. deleantur verb. ult. *subdito*. p. 48. lin. 5. pro necessitatis lege *necessitates* p. 76. pro paladium lege *palladium*. Reliqua humanissimi Lectoris arbitrio corrigenda relinquuntur.

201896200470 61K385

1. In the first part of the book, the author discusses the history of the book and the various editions that have been published. He also discusses the various editions that have been published.

Kayser, Johann Friedrich,

Diss. inaug. iur. de diverso imperii et dominii iure

Giessa 1728

4 Diss. 487#Beibd.15

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10654923-2

VD18 14883570-001